Ազգ
Azg
armenian daily
8 ՅՈՒՆԻՍ 1999 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ #104 (1849)

Սբ. Էջմիածինը հետաձգեց Հռոմի պապի այցը

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի որոշմամբ Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցու պետ Նորին սբ. օծություն Հովհաննես-Պողոս Բ պապի այցը Հայաստան հետաձգվում է մինչ նոր տնօրինություն:

Վեհափառ հայրապետը որոշումը կայացրել է նկատի առնելով բուժող բժիշկների հանձնարարականը, որով Նորին սրբությանը խորհուրդ չի տրվում ծանրաբեռնված աշխատել, ինչպես նաեւ հունիսի 4-ին Մայր աթոռ սբ. Էջմիածնում գումարված Գերագույն հոգեւոր խորհրդի նիստի համանման կարծիքը:

Հետաձգման առիթով Վեհափառ հայրապետը խորհրդակցել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահի հետ:

Վեհափառ հայրապետի սույն որոշման մասին Վատիկանը ծանուցվել է Նորին սրբության ներկայացուցչի եւ Վատիկանում ՀՀ դեսպանի կողմից:

Հավատացյալ ժողովրդի հետ մեկտեղ վերստին մեր աղոթքն ենք հղում առ Աստված Վեհափառ հայրապետի բարի առողջության համար:

ՄԱՄՈՒԼԻ ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

ՀԱՆԹՍՄԱՆԸ ԺԱՄԱՆԵՑ

«Հայաստանում խրախուսելի է ներդրումներ կատարելը»

ՏԻԳՐԱՆ ԹԱԹԱՅԱՆ

Երբ Երեւան ժամանեց ամերիկացի գործարար Ջոն Հանթսմանը՝ լուրջ ներդրումներ կատարելու նպատակով Հայաստան ոտք դրած առաջին ձեռնարկատերը, որն իր համագործակցությունը հայկական կողմի հետ սկսել էր դեռ 1991-ին, Վազգեն Մանուկյանի վարչապետության օրոք: «Հանթսման-Հայաստան» հայ-ամերիկյան համատեղ ձեռնարկությունը, ուր արտադրվում են ծածկի սալեր բնակելի տների, շենքերի ու շինությունների համար, այն դժվարին տարիներին աշխատատեղերով ապահովեց շատ ու շատ ընտանիքների: Գործարարի վերջին այցը տեղի էր ունեցել ճիշտ մեկ տարի առաջ:

Տես ► էջ 2

ՆԱՏՕ-ի եւ Հարավսլավիայի բանակցությունները տապալվեցին

ԲԵԼԳՐԱԴ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բանակցություններում ՆԱՏՕ-ի զինվորական պատվիրակության ղեկավար գեներալ Մայք Ջեքսոնը ասել է. «Հարավսլավիան ներկայացրեց անընդունելի հակառաջարկներ, որոնք չէին կարող երաշխավորել ոչ փախստականների, ոչ միջազգային ներկայության անվտանգությունը: Այդ պատճառով ՆԱՏՕ-ն կշարունակի եւ, առավել եւս, կսաստկացնի Հարավսլավիայի ռմբակոծությունները ընդհուպ մինչեւ այն պահը, երբ հակառակ կողմը պատրաստ կլինի հստակ կատարել համաձայնությունները», հայտարարել է Ջեքսոնը:

Հարավսլավական կողմից բանակցությունների վերաբերյալ հայտարարություն է արել Միութենական Հարավսլավիայի արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Նեբոյշա Վույովիչը: «Հարավսլավիան նախկինի պես համաձայն է շարունակել բանակցությունները Կոսովոյի առնչությամբ ռազմատեխնիկական համաձայնության հասնելու նպատակով Չեռնոմիրդին-Ախտիսաարիի պլանի հիման վրա», հայտարարել է փոխնախարարը:

Դրանից անմիջապես հետո երկու պատվիրակություններն էլ լքել են նախկին մարզական օդանավակայանը, որտեղ տեղի էին ունենում բանակցությունները, առանց հայտարարելու նոր հանդիպման մասին: Փորձության քար է մնում ըստ ամենայնի միջազգային անձնակազմ Կոսովո մտցնելու հարցը: Առայժմ չհաստատված տվյալներով, Հարավսլավիան ՆԱՏՕ-ից պահանջել է, որպեսզի խաղաղ համաձայնագրի ստորագրմանը նախորդի ՄԱԿ Անվտանգության խորհրդի բանաձեւը: Վերջինիս տեքստում պետք է ներառվի խաղաղարարական զորակազմի ներկայության հարցը: Եվ միայն դրանից հետո կսկսվի հարավսլավական զորքերի դուրսբերումը Կոսովոյից: Իսկ ՆԱՏՕ-ն առաջարկել է ստորագրել «ժամանակավոր փաստաթուղթ» Կոսովոյից հարավսլավական զորքերի դուրսբերման մասին, ինչից հետո կարելի կլինի սպասել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւին: Քանի կողմերը համաձայնության չեն եկել, ՆԱՏՕ-ն շարունակում է ռմբակոծությունները:

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՀ նախագահը 21-ին կմեկնի Լյուքսեմբուրգ

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 21-ին Լյուքսեմբուրգ կմեկնի ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը՝ մասնակցելու հաջորդ օրը Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի ու Եվրամիության միջեւ համաձայնագրերի ստորագրմանը: Համաձայնագրերով սկիզբ կդրվի քաղաքական երկխոսությանը Եվրամիության ու Հարավային Կովկասի երկրների միջեւ: ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղար Վահե Գաբրիելյանը հայտնեց, որ Լյուքսեմբուրգում հնարավոր են ՀՀ նախագահի առանձնազրույցները Վրաստանի ու Ադրբեջանի նախագահների հետ: Պրն. Գաբրիելյանը հիշեցրեց, որ ՀՀ նախագահը երկկողմ եւ տարածաշրջանային համագործակցության զարգացման հարցում կարեւորում է անդրկովկասյան պետությունների ղեկավարների միջեւ նման հանդիպումների հաճախակի անցկացումը:

Նախագահի խորհրդականներն ազատվում են

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հունիսի 5-ին հրամանագիր է ստորագրել Վահան Հովհաննիսյանին Ազգային ժողովի պատգամավոր ընտրվելու կապակցությամբ Նախագահի խորհրդականի պաշտոնից ազատելու մասին: Ռոբերտ Քոչարյանի նույն օրվա հրամանագրերով, իրենց դիմումների համաձայն, նախագահի խորհրդականի պաշտոնից ազատվել են նաեւ Արամ Սարգսյանը եւ Հարություն Կարապետյանը: Հարություն Կարապետյանը շարունակում է զբաղեցնել Տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության պետի պաշտոնը:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Արցախի թեմի առաջնորդին՝ արքեպիսկոպոսի աստիճան

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 6-ին Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Առաջինի որոշմամբ Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպիսկոպոս Մարտիրոսյանին Հայ Առաքելական եկեղեցուն մատուցած մեծ ծառայությունների համար շնորհվել է արքեպիսկոպոսի աստիճան: Նույն օրը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Պարգեւ Մարտիրոսյանը պատարագ է մատուցել ի նշանավորումն Արցախի թեմի գործունեության վերականգնման 10-ամյակի:

Արմեն Դարբինյանը կանդամակցի «Արժանապատիվ ապագային»

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը կանդամակցի «Արժանապատիվ ապագային»: Հունիսի 4-ի լույս 5-ի գիշերը «Զվարթնոց» օդանավակայանում լրագրողների հետ ունեցած ճեպազրույցում (նա վերադառնում էր Մինսկից, որտեղ մասնակցել էր ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի նիստին) Ա. Դարբինյանն ասաց, որ ինքը, անգամ վարչապետի պաշտոնը թողնելու դեպքում, կշարունակի զբաղվել քաղաքական գործունեությամբ: Պատասխանելով թղթակցի հարցին, թե հնարավո՞ր է, որ քաղաքական դաշտում ինքը հենվի «Արժանապատիվ ապագայի» վրա, Ա. Դարբինյանն ասաց՝ «Ես անդամակցելու եմ այդ կուսակցությանը»: Վարչապետի մեկնաբանությամբ, ընտրությունները ցույց տվեցին, որ կուսակցությունը կայացավ: «Կուսակցությունը հավաքեց բավական լուրջ կազմ, մտավորականություն, բարոյական մարդիկ, ովքեր ուզում են պատասխանատվություն կրել»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրքիան դարձյալ հուսախաբ եղավ

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գերմանիայի Քյոլն քաղաքում ավարտված Եվրախորհրդի գագաթաժողովում Թուրքիան կրկին չընդգրկվեց այդ կազմակերպության շարքերը: Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը հայտարարեց, որ տարիներ շարունակ այդ հարցը առաջ էր մղվում իր երկրի ու Գերմանիայի ջանքերով, սակայն կրկին ապարդյուն: Բացասական արդյունքի մեղքը նա բարդեց Հունաստանի վրա, որը «միշտ դեմ է քաղաքական մերձեցմանը, եթե Հունաստանի արգելքի պատճառով չի կարողանում մի քայլ անել, ուրեմն ի՞նչ խորհուրդ», ասել է նա եւ հիշեցրել, որ Հունաստանը բավականին մեծ օգնություն է ստանում եվրոպական կառույցներից եւ դրա կրճատումը կարող է ստիպել նրան քվեարկել հօգուտ Թուրքիայի ընդգրկման: Էջեւիթը շեշտել է, որ Թուրքիայի մեծամասնությունը եվրախորհրդին անդամակցելն է, բայց միաժամանակ նշել գույն փափագը եվրախորհրդին անդամակցելն է, բայց միաժամանակ նշել, որ այդ փափագի չիրագործումը «չի նշանակում, թե աշխարհի վերջը եկել է»:

Ռուսաստանի պաշտպանունակության ամրապնդմանը կհատկացվի բյուջեի 28,5 տոկոսը

ՄՈՍԿՎԱ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ընթացիկ տարում պաշտպանունակության, պետական անվտանգության ապահովման եւ իրավակարգի պահպանման համար ՌԴ համապետական բյուջեում հատկացված է 164 մլրդ ռուբլի, որը կազմում է համապետական բյուջեի ամբողջ ծավալի 28,5 տոկոսը: Այդ մասին հաղորդեց վարչապետ Սերգեյ Ստեպաշինը, բացելով պաշտպանունակության եւ պետական անվտանգության ապահովման ասպարեզում կառավարության գործունեությունը կատարելագործելու խնդրին նվիրված խորհրդակցությունը: Վարչապետն ընդգծեց, որ եթե հաշվի չառնվեն արտաքին պարտքի սպասարկման ծախսերը, որոնք կազմում են 166 մլրդ ռուբլի, ապա այն տոկոսը, որը պետությունը հատկացնում է պաշտպանությանն ու ռազմարդյունաբերական համալիրին, կկազմեր համապետական բյուջեի 40 տոկոսը: Մնացած բոլոր ծախսերի համար բյուջեում նախատեսված է 245 մլրդ ռուբլի:

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Հարավսլավական տարբերակի կիրառմամբ Աբխազիային չեն վախեցնի

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Աբխազիայի ղեկավար Վլադիսլավ Արձինբան, որը հատուկ հրավիրյալի կարգավիճակով մասնակցում է երկուշաբթի օրն Ստամբուլում սկսված վստահության միջոցների ամրապնդման հանդիպմանը, Փրայմ նյուսին հայտարարել է, որ «Աբխազիային չեն վախեցնի խաղաղության հարկադրելու հարավսլավական տարբերակի կիրառման հեռանկարով»:

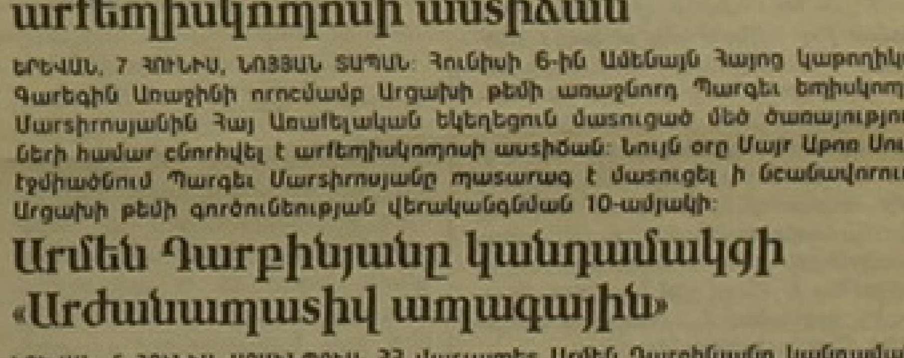

Թուրքիայի արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմը, բացելով Ստամբուլի հանդիպումը, ընդգծեց վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման անհրաժեշտությունը, քանի որ այդ հակամարտությունը խանգարում է տարածաշրջանում կայունության հաստատմանը, եւ նշեց կողմերի հաշտեցման գործում իր ավանդը ներդնելու Անկարայի շահագրգռությունը:

Վրաստանի պատվիրակության ղեկավար, պետնախարար Վաժա Լորդքիփանիձեն գաղթականների հիմնախնդիրը քննարկելու պատրաստակամություն է հայտնել եւ նշել, որ աբխազական կողմը շրջափակում է այդ հարցի լուծումը:

Սուխումի պատվիրակության ղեկավար, չճանաչված հանրապետության վարչապետ Սերգեյ Բաղապշը վրացական կողմին մեղադրել է Աբխազիայի Գալիի շրջանում դիվերսիոն-ահաբեկչական գործունեությունը շարունակելու մեջ: Նա նաեւ հայտարարել է, թե աբխազական կողմը 2000 քրեական գործ է հարուցել աբխազների դեմ հանցագործությունների փաստերով:

Բաղապշը նշել է, որ Թուրքիայում ապրող կեսմիլիոնանոց աբխազական սփյուռքի ներկայացուցիչներից շատերը պատրաստ են վերադառնալու հայրենիք:

Երեք օրվա ընթացքում կողմերը եւ միջնորդները կաշխատեն գաղթականների վերադարձի եւ նրանց անվտանգության երաշխիքների հարցերի վրա:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Փչացած ու փչացնող էտալոններ

Ամեն մարդ իր ենթագիտակցության մեջ մի էտալոն ունի՝ ուղենշային մի դեմք, անձնավորություն, որի գործերի ու խոսքերի հետ անընդհատ համեմատության մեջ է դնում իր արարքները, խոսքերը, պահվածքը: Դատելով վերջին շրջանում իր տպածներից եւ անցյալ ուրբաթ օրն իր գրածից, «Առավոտ» թերթի գլխավոր խմբագիր Արամ Աբրահամյանի էտալոնը, ուղենիշն ու իդեալը Վիգեն Խաչատրյանն է: Ցավում եմ նման հաստատման համար, բայց չգիտեմ ինչ պետք է անել օգնելու մեր լավագույն լրագրողներից մեկին՝ պրն Աբրահամյանին ձերբազատվելու իր էտալոնի ազդեցությունից: Հիացած նրանով, թերթի վերոհիշյալ՝ հունիսի 4-ի համարում, «Թուլացել եւ հաճույք ստացել» վերնագրի ներքո նա կրկնում է իր հերոսի անձնական փորձով երեւի հաստատված ամերիկյան այդ գռեհկաբանությունը եւ այն հղում նախագահ Ռ. Քոչարյանի նախկին խորհրդականներին, որոնց կուսակցությունները խորհրդարանական վերջին ընտրություններում կամ չանցան 5 տոկոսի արգելապատնեշը եւ կամ, իր ասելով, չգրավեցին իրենց հավակնած դիրքերը: «Այսօր արքունիքում մեկ անիմաստ տարի անցկացրած եւ դրա հետեւանքով հասարակության աչքում վերջնականապես փչացած Արամ Սարգսյանը, Պարույր Հայրիկյանը, Վահան Հովհաննիսյանը եւ Դավիթ Վարդանյանը կամաց-կամաց հավաքում են իրերը՝ մտքում սուլելով մանրաժից», գրում է «Առավոտի» խմբագիրը՝ ապացուցելու համար իր էտալոնի նախընտրական կանխագուշակման կամ նախազգուշացման «ճշմարտացիությունը»: Իհարկե, սեփական հարուստ փորձով Վ. Խաչատրյանը (որին պրն Աբրահամյանը պատիվ է անում «կոմունիստական հին ոսկոր» կոչելով) կարող էր ամեն ինչ մեկնաբանել իր խիստ անձնական տեսանկյունից, գռեհկաբանական մեխանիզմներով, սակայն ինձ համար ցավալի է նույն մեխանիզմների որդեգրումը պրն Աբրահամյանի կողմից: Ախր, նա նույնպես, գրեթե մեկ ամբողջ տարի աշխատել է նույն արքունիքում, նախկին նախագահի մոտ, ուրեմն «հասարակության աչքում վերջնականապես փչացա՞ծ» է: Բնավ չեմ կարծում: Պարզապես սայթաքում է... էտալոնին հավատարիմ մնալու հետեւանքով:

Այդ հավատարմությունը երեւում է նաեւ ռամկավարներին բաժին հանած իր անխուսափելի մաղձաբաժնից: Բոլոր՝ իր կարծիքով «փչացածներին» պրն Աբրահամյանը հիշեցնում է «ռամկավարների դառը փորձը»: «Այս ընտրություններից առաջ, գրում է նա ռամկավարների մասին, «դոկտոր Ուզունյանի» միջոցով բացեցին սապոնի մի փոքր արտադրություն՝ այն ներկայացնելով որպես նոր իշխանությունների ազատական քաղաքականության բարձր նվաճում: Այդ սապոնը չօգնեց՝ ճիշտ այնպես, ինչպես չէր օգնել նախորդ բոլոր ընտրությունների ժամանակ: Բայց ոչինչ՝ ճիշտ էր, այնուամենայնիվ, նախկին կոմունիստը եւ ռամկավարը՝ թուլացել եւ հաճույք ստացել»:

Եթե չլիներ այդ էտալոնը, անկարելի պիտի լիներ բացատրել վերոհիշյալ տողերում ի հայտ եկող հիշողության մթագնումը: Դեռ մի քանի տարի առաջ, երբ Երեւանում բացվում էր «Շամիրամ» սրճարանը, պրն Աբրահամյանը նրանցից էր, ովքեր բերանբաց ծափահարում էին այդ շնորհալի՞ց երեւույթը, կոչելով այն «դեմոկրատական ուժերի հաղթանակը Հայաստանում»: Ես այստեղ չեմ պատրաստվում թվարկել պրն Վ. Ուզունյանի «Բուլվինոս ֆեմիլք» նորաբաց ձեռնարկության հեռանկարային օգուտները Հայաստանի համար, ոչ էլ ասել, որ «նոր իշխանությունների ազատական քաղաքականության բարձր նվաճում» արտահայտությունը ռամկավարներին չի պատկանում եւ ոչ էլ պրն Աբրահամյանին հիշեցնել, նա քաջ գիտի, իր նախկին (՞) բոսի հետ ռամկավարների իրական հարաբերությունների մասին: Բայց ուզում եմ կրկնել «Առավոտի» ձայնակից «Հայքում» վերջերս սապոն (նրբօճառ) արտադրելու մասին լույս տեսած նույնիմաստ մտամարզանքին «Ազգի» տված պատասխանը՝ հիշյալ ձեռնարկությունն արտադրում է ոչ միայն նրբօճառ, այլեւ հասարակական համապատասխան վայրերը մաքրող, ախտահանող հեղուկներ:

Ցավալի է պարզապես, որ այդ ձեռնարկությունը դեռեւս չի արտադրում ուղեղները փչացնող էտալոններից ախտահանող որեւէ նյութ:

Հ. Ա.

ԳՈՐԾԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Որոշակի քայլեր՝ հայ-բուլղարական բիզնեսը զարգացնելու համար

Ինչպես հայտնի է, վերջերս Երեւանի մարզահամերգային համալիրում տեղի ունեցավ բուլղարական ապրանքների ցուցահանդես, որտեղ ներկայացված էր մոտ երկու տասնյակ բուլղարական ընկերությունների արտադրանք: Դրանց շրջանակը բավականին լայն է՝ կահույք, հագուստ, կոսմետիկա, սննդամթերք, քիմիական արտադրանք, դեղեր եւ այլն: Այս ցուցահանդեսը, փաստորեն, հայ-բուլղարական տնտեսական, առեւտրական հարաբերությունների շրջանակում առաջին խոշոր միջոցառումն էր, որը կազմակերպել էին Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատը (ՀՀ ԱԱՊ) մի քանի տեղական ընկերությունների օժանդակությամբ: Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ ԱԱՊ Բուլղարիայի ներկայացուցիչ Պարույր Սարգսյանը, վերոհիշյալ ընկերությունների մի մասն արդեն մտել է Հայաստանի շուկա, նրանց նպատակն էր ավելացնել առեւտրի ծավալները Հայաստանի հետ, իսկ Հայաստանում առաջին անգամ ներկայացած ընկերությունների նպատակը՝ Հայաստանում գտնել գործընկերներ: Մի խոսքով՝ բուլղարական ընկերությունների նպատակն է Հայաստանով տարածվել դեպի տարածաշրջանի շուկաներ:

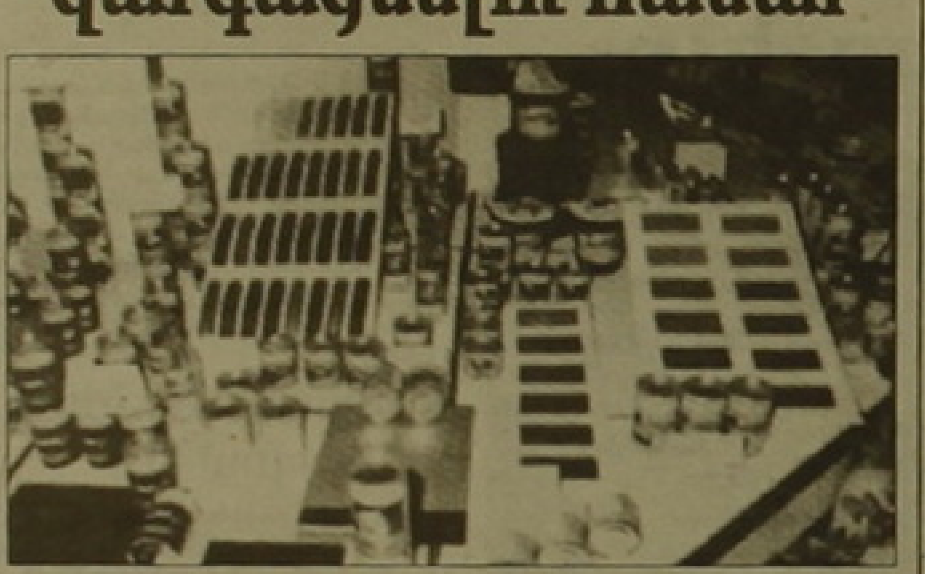

Հայաստանի շուկաները ողողած իրանական եւ թուրքական էժանագին (բայց հաճախ անորակ) ապրանքների համեմատ բուլղարական ապրանքներն ավելի որակյալ են եւ շատ ավելի էժան, քան շուկայում առկա արեւմտաեվրոպական ընկերությունների արտադրանքը: Մասնավորապես, այսօր Հայաստանում հաջողությամբ վաճառվում են Kraft Jacobs ընկերության քաղցրավենիքները՝ շոկոլադի սալիկներ եւ այլն, Pobeda-ի տարբեր տեսակի թխվածքները, Metalibnvest-ի կեչապները եւ պահածոներ, ինչպես նաեւ կենցաղային քիմիայի դեղագործության բնագավառի մի քանի ընկերությունների արտադրանքը: Պ. Սարգսյանը տեղեկացրեց, որ Հայաստանում մեծ հետաքրքրություն ունեն եւ արդեն գտել են իրենց գործընկերներին Orgachim լաքերի եւ ներկերի արտադրության եւ Evelin թեյարտադրության ընկերությունները: Բուլղարական ընկերություններն առայժմ Հայաստանում ունեն միայն առեւտրային հետաքրքրություններ: Ինչ վերաբերում է համատեղ արտադրությանը եւ ներդրումներին, ապա վերջիններս ժամանակի եւ համապատասխան գործընկերների կարիք ունեն: Այդ առումով կարեւորվում է 94 թ.-ից Բուլղարիայում բացված ՀՀ ԱԱՊ ներկայացուցչությունը, որի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել Բուլղարիայի ու Հայաստանի փոխադարձ հետաքրքրություն ունեցող տնտեսական ոլորտները եւ դառնալ միջնորդ կոնկրետ համագործակցության եւ փոխադարձ կապերի:

Գ. Մ.

ԳՈՒՅԺ

Վախճանվեց ակադեմիկոս Լեւոն Խուրշուդյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 7-ի առավոտյան Երեւանում, 72 տարեկան հասակում, ծանր հիվանդությունից հետո, վախճանվել է ակադեմիկոս Լեւոն Խուրշուդյանը:

Լ. Խուրշուդյանը ծնվել է Հայաստանի Գորիսի նախկին շրջանի Շինուհայր գյուղում: Պատմական գիտությունների դոկտոր էր, 1977 թվականից՝ Երեւանի պետական համալսարանի հայ ժողովրդի պատմության ամբիոնի վարիչը: Հրատարակված աշխատությունները վերաբերում են հայ ժողովրդի նոր եւ նորագույն շրջանի պատմությանը:

ԴԱՏ

Պաշտպանական կողմը նորովի է գնահատում ապացույցները

Վերաքննիչ դատարանում երեկ շարունակվում էր ՆԳ եւ ԱԱ նախարարության նախկին երկու աշխատակիցների բողոքի հիման վրա վերսկսված դատավարությունը, այս անգամ արդեն տուժողի բացակայությամբ: Կարող ենք ասել, որ միայն երեկ վճռաբեկ դատարանի կազմին հաջողվեց լիովին սկսել գործի վերաքննությունը, քանի որ պաշտպանական կողմն ամբողջ կազմով ներկա էր: Նախորդ նիստում տուժող իրանահայ Վարուժան Անդրեասյանը դատարանին ներկայացրեց մի հայտարարություն, որը չընթերցվեց պաշտպանական կողմի բացակայության պատճառով, սակայն հրապարակվեց մամուլում, այդ թվում՝ «Ազգ»-ում: Հունիսի 7-ի դատական նիստում նախագահող Մելիք Սարգսյանը նախաձեռնեց տուժողի հայտարարության ընթերցումը, որը կանխվեց դատապաշտպան Տիգրան Ջանոյանի կողմից: Վերջինս նախագահողի այդ քայլը կանխակալ վերաբերմունքի արտահայտություն համարեց եւ նպատակահարմար գտավ, որ տուժողի ներկայացուցիչը հրապարակի հայտարարությունը: Ընթերցվելուց հետո Վ. Անդրեասյանի հայտարարությունը կցվեց քրեական գործին:

Այնուհետեւ նախագահողն անցավ քրեական գործի նյութերի հրապարակմանը, որոնցից յուրաքանչյուրն արդեն նորովի էր գնահատվում գործում ներգրավված նոր պաշտպանների կողմից: Մասնավորապես, պաշտպանական կողմն արձանագրեց, թե քրեական գործի նյութերով պարզ չէ, թե ո՞ւմ եւ ի՞նչ հայտարարության հիման վրա է արվել հանցագործի ֆոտոռոբոտը, իսկ գործում եղած ֆոտոռոբոտի արտաքինը կապ չունի ամբաստանյալների ու հետախուզվողների հետ: Ավելին, դատապաշտպան Մարինե Ջանոյանը հանցանքը հեռացնելով իր պաշտպանյալ Աշոտ Խաչատրյանից ներկաներին հուշեց՝ ֆոտոռոբոտը կազմվել է Վ. Անդրեասյանի ինչ-որ հարցաքննության հիման վրա, ուրեմն այդ ֆոտոռոբոտով պետք է գտնել իսկական հանցագործին: Նշեց նաեւ, որ մինչեւ Աշոտ Խաչատրյանին ձերբակալելը քր. գործում նրան ձերբակալելու հիմքեր չեն եղել: Իսկ ամբաստանյալը հավելեց, որ իր մասնակցությամբ եւ իր ներկայությամբ արձանագրություններ չեն կազմվել, հետեւաբար ստորագրել-չստորագրելու խնդիր չի ունեցել:

Դատապաշտպանները մի շարք փաստաթղթեր, որոնք հիմնական ապացույցներն էին դիտվել Արաբկիրի առաջին ատյանի դատարանում, համարեցին ապացուցողական ուժ չունեցող:

Մ. Պ.

Սպանել են «Բազարի կյաժին»

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՀՈՒՆԻՍԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 5-ին, ժամը 14.00-ի սահմաններում Երեւանի Չարբախ թաղամասի «Կարմիր բլուր» գերեզմանատան մուտքի մոտ ավտոմատից արձակված կրակից սպանվել է Արամ Սահակյանը, որն ավելի հայտնի է «Բազարի կյաժ» մականվամբ: Սպանության փաստով հարուցվել է քրեական գործ, որը գտնվում է Երեւանի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի դատախազության վարույթում:

Գործով անցնում է մեկ անձ, որը մեղադրվում է ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 99 հոդվածի 6-րդ կետով՝ առանձին դաժանությամբ կամ շատերի կյանքի համար վտանգավոր եղանակով ծանրացուցիչ հանգամանքներում կատարված դիտավորյալ սպանություն, եւ 232 հոդվածի առաջին մասով՝ ապօրինի կերպով զենք, ռազմամթերք կամ պայթուցիկ նյութեր կրելը, պահելը, պատրաստելը, ձեռք բերելը կամ վաճառելը:

Ըստ հավաստի աղբյուրի, սպանության դրդապատճառը հանցագործ աշխարհի օրենքների շուրջ բանավեճն է եղել:

«Հայաստանում խրախուսելի է ներդրումներ կատարելը»

Սկիզբը էջ 1

Օդանավակայանում պրն Հանթսմանին դիմավորեցին արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, քաղաքաշինության նախարար Ֆելիքս Փիրումյանը եւ այլ պաշտոնական անձինք: Ինչպես տեղեկացանք, ամերիկացի գործարարը ժամանել է կարեւոր մի իրադարձության կապակցությամբ. հունիսի 8-ին տեղի է ունենալու «Հանթսման բիլդինգ փրոդաքթս» ձեռնարկության բացման արարողությունը: Ձեռնարկությունը զբաղվելու է բետոնե կղմինդրի արտադրությամբ՝ աշխատանքներում ներգրավելով ավելի քան 50 տեղացի մասնագետների: Ընդամենը 5 ամսում կառուցված այս գործարանի սարքավորումները Հայաստան են տեղափոխվել Անգլիայից, Ֆրանսիայից, Իտալիայից:

Սակայն սրանք ընդամենը փաստեր են գործարարության բնագավառից, իսկ ինքը՝ պրն Հանթսմանը, որն, ըստ լուրերի, մորմոնական աղանդի հետեւորդներից է, ոչնչով չէր հիշեցնում հավակնոտ ու անկիրք գործարարի: Լրատվամիջոցներին տված ճեպազրույցում նա ասաց, որ ուրախ է հայրենի երկիր Հայաստան իր վերադարձի կապակցությամբ: «Ես շատ եմ սիրում հայ ժողովրդին եւ հույսով եմ, որ Աստված կօգնի մեզ», նշեց պրն Հանթսմանը: Նա տեղեկացրեց նաեւ, որ իր այցի պատճառը ոչ միայն նոր ձեռնարկության բացումն է, այլեւ՝ բնակարանների եւ Գյումրիում կառուցվելիք դպրոցի շինարարությանն առնչվող հարցերը: Թեպետ «Հանթսման-Հայաստան» ձեռնարկությունը հիմնվել է 1991-ին, սակայն պրն Հանթսմանն իր այցելությունները մեր հանրապետություն սկսել է 88-ից, այնպես որ, համեմատելով վերջին 11 տարիների իրավիճակն ու տեղաշարժերը տնտեսության բնագավառում, նա վստահորեն հայտնեց. «Հայաստանի տնտեսությունը տարեցտարի բարելավվում է»:

«Ներդրումների առումով Հայաստանը միշտ էլ ապահով երկիր է եղել, այստեղ ներդրումներ կատարելը խրախուսելի գործ է», Հայաստանի բիզնեսային մթնոլորտը լավատեսորեն բնութագրեց Ջոն Հանթսմանը: Նրա խոսքերից պարզվեց, որ այդպես են մտածում ամերիկյան շատ գործարարներ, մասնավորապես հանրահայտ Քըրք Քըրքորյանը. այսօրինակ հետաքրքրությունն, ըստ պրն Հանթսմանի, լիովին բացատրելի է, քանի որ Հայաստանն ԱՊՀ երկրների համեմատ ամենաբարվոք վիճակում է:

Անշուշտ, պրն Հանթսմանի համագործակցությունը հայկական կողմի հետ փոխշահավետ է: Հաշվի առնելով Հանթսմանի ընտանիքի սկզբնական եւ հետագա ներդրումների արժեքը եւ այն փաստը, որ Հանթսմանը շարունակելու է հայկական կողմի համար ընդունելի ներդրումներ կատարել՝ համատեղ ձեռնարկության կողմերն անցյալ տարի պայմանագիր են կնքել, ինչի հետեւանքով «Հանթսման-Հայաստան» գործարանի կանոնադրության կապիտալում կատարվել է բաժնեմասերի փոփոխություն. ամերիկյան կողմի բաժնեմասը ներկայումս կազմում է 84,3 տոկոս, հայկական կողմինը՝ 15,7 տոկոս: Այս պայմանագիրը, փաստորեն, ամերիկյան կողմին ազատում է շահույթի օգտագործման սահմանափակումներից՝ բարենպաստ պայմաններ ստեղծելով ձեռնարկության հետագա գործունեության համար:

Հ. Ա.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը՝ «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Դմբացիկ

ԲՈՒՀԱԿԱՆ

Ընտրություններից «դրժանք», պատրաստվենք ընդունելության քննություններին

Խորհրդարանական ընտրությունները քաղաքացիներին «գլորեցին», առջեւում ժողովրդի «ուսումնասեր» հատվածին ոչ պակաս հետաքրքրող ազատ, արդար եւ թափանցիկ ընդունելության քննություններն են: Կրթության նախարարությունն ընտրությունների թոհուբոհում, հասկանալի է, անգործ չէր, եւ հաստատել ու «Կրթություն» թերթում հրապարակել է բուհական ընդունելության քննությունների 1999 թ. կանոնները, որ հիմնական գծերով երեկ ներկայացվեցին այդ առթիվ հրավիրված ասուլիսում: Ավանդույթի համաձայն քննություններն այս անգամ էլ կուղեկցվեն նորամուծություններով, որոնցից է անցումը քննական գործընթացի երկփուլ համակարգին ըստ պետպատվերի եւ վճարովի ուսուցման: Բարձրագույն կրթության վարչության պետ Ռուբեն Գասպարյանը լրագրողներին տեղեկացրեց, որ դիմորդներն իրենց ընտրությամբ կարող են մասնակցել տվյալ քաղաքի մեկ կամ մի քանի բուհերի ընդունելության քննություններին մինչեւ 4 մասնագիտությունների գծով ինչպես անվճար, այնպես էլ վճարովի ուսուցման պարագայում, ըստ որում, նախ առաջին (հիմնական) հայտի համար: Թափուր տեղերի առկայության դեպքում մրցույթից դուրս մնացած դիմորդը կարող է մասնակցել մնացած երեք մասնագիտությունների մրցույթին:

Երկփուլ համակարգին անցնելու հետ կապված քննական գործընթացը մեկ շաբաթով առաջ կընկնի նախորդ տարվա համապատասխան ժամկետից: Գործերը կընդունվեն հուլիսի 15-ից մինչեւ օգոստոսի 14-ը: Կենտրոնացված կարգով քննությունները հանձնելուց հետո պետպատվերի մրցույթի արդյունքները կամփոփվեն եւ կհրապարակվեն մինչեւ օգոստոսի 21-ը: Անվճար ուսուցման համակարգ չընդունված դիմորդները կարող են մասնակցել պետական բուհերի վճարովի ուսուցման համակարգի տեղերի մրցույթին, որը կենտրոնացված կարգով կանցկացվի օգոստոսի 27-ից մինչեւ օգոստոսի 29-ը: Դիմումները կներկայացվեն անվճար ուսուցման տեղերի մրցույթի համար դիմումհայտում նշված առաջին բուհ՝ օգոստոսի 22-ից մինչեւ օգոստոսի 26-ը, բայց դիմորդներն առաջին հայտով կարող են դիմել նաեւ այլ բուհեր: Վճարովի համակարգ ընդունվածների ցուցակները կհրապարակվեն օգոստոսի 30-ին:

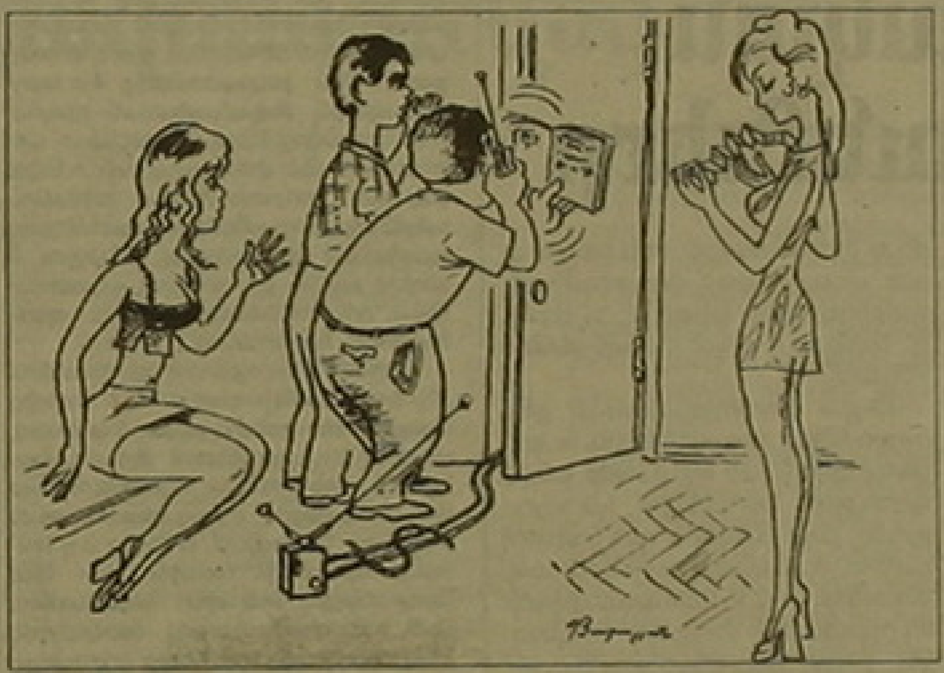

Անվճար ուսուցման տեղերի հաշվին մրցույթից դուրս, սահմանված տեղերի 10 տոկոսի հաշվարկով, կարող են ընդունվել պարտադիր ժամկետային զինծառայությունից զորացրված դիմորդները: Առաջին եւ երկրորդ խմբի մինչեւ 16 տարեկան մանկուց հաշմանդամները (եթե տվյալ մասնագիտությամբ սովորելը նրանց հակացուցված չէ), ՀՀ պաշտպանության ժամանակ զոհված ազատամարտիկների երեխաները, ժամկետային զինվորական ծառայության ընթացքում հաշմանդամ դարձած քաղաքացիները (ՀՀ ՊՆ, ՆԳ եւ ԱԱՆ կողմից տրված վկայականներով) նույնպես ընդունվում են արտամրցութային կարգով՝ անվճար ուսուցման պահուստային տեղերի հաշվին, վճարովի ուսուցման տեղերի հայտ ներկայացնելու պարագայում օգտվում նույն արտոնությունից, ազատվում են ընդունելության քննությունների վճարից հետագա ուսուցման համար վճարելու պայմանով:

Սփյուռքի դիմորդները, Հայաստանի ֆիզիկամաթեմատիկական թեքումով դպրոցների եւ հենակետային վարժարանների շրջանավարտներն օգտվում են հարցազրույցով մրցույթի հիման վրա ընդունվելու արտոնությունից: Արտոնություններից զրկվել են երկկողմանի ծնողազուրկ, միջազգային օլիմպիադաներում առաջին տեղեր շահած դիմորդները, սրանց համար արտոնություններ կարող է սահմանել հանրապետական ընդունող հանձնաժողովը կոնկրետ մասնագիտությունների գծով:

Գլխավոր նորամուծությունը հայոց լեզվի, մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի ավարտական քննությունների, քիմիայի եւ կենսաբանության տարեկան գնահատականները ոչ մրցութային ընդունելության քննությունների դեպքում բուհ տեղափոխելն է (նաեւ նախորդ տարիների շրջանավարտների, հայոց լեզվի եւ մաթեմատիկայի պարագայում 1996 թ.-ից հետո հանձնված քննությունների համար): Ըստ որում 3 գնահատականը համապատասխանում է 13, 4-ը՝ 17, 5-ը՝ 20 միավորին: Դիմորդը կարող է «բարելավել» տարեկան կամ քննական ավարտական գնահատականը՝ մասնակցելով կենտրոնացված քննություններին, այդ դեպքում հաշվի է առնվում առավել բարձր գնահատականը, սակայն, կենտրոնացված քննություններից անբավարար գնահատական ստացած դիմորդը զրկվում է մրցույթին մասնակցելու իրավունքից:

Հրապարակվել են նաեւ ընդունելության քննությունների առարկայական ծրագրերը, այս շաբաթ լույս կտեսնեն դիմորդի ուղեցույցը, քննություններին ներկայացվող պահանջները, գնահատման չափանիշները, քննություններն ըստ մասնագիտությունների, մասնագիտություններն ըստ անվճար եւ վճարովի տեղերի, վերջինիս վարձավճարները: Պետպատվերի եւ վճարովի տեղերի թիվը նախորդ տարվա համեմատ գրեթե չի փոխվել. 3284 անվճար (որոնցից 368-ը ժամկետային զինծառայություն անցած դիմորդների համար) եւ 5707 վճարովի տեղեր: Նախարարությունը շարունակում է անկնկալներ «մշակել» ընդունելության քննությունների թափանցիկության ապահովման համար, սակայն այդ մասին խոսելը վաղ է համարում: Ինչ վերաբերում է ավարտական քննությունների թափանցիկությանը, ապա, **«Ազգի»** հարցին պատասխանելով, պրն Գասպարյանը հավաստեց, որ նախարարության եւ հասարակայնության ներկայացուցիչներից կազմված դիտորդական խմբերը հանրապետության տարածքով մեկ վերահսկում են քննությունների ընթացքը, սակայն համաձայնեց, որ 1430 դպրոցներում քննությունների վերահսկելիությունն անհամեմատ ավելի դժվար է ապահովել, քան կենտրոնացված քննությունների պարագայում:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԸՆՏՐՎԵԼՈՒՑ ՀԵՏՈ

Արտաշես Գեղամյանը զգուշացնում է

«Ազգային միաբանություն» հասարակական քաղաքական կազմակերպության նախագահ Արտաշես Գեղամյանը երեկ հանդես եկավ հետընտրական հայտարարությամբ, որի գլխավոր կետերը ստորեւ:

1. Հայաստանում տեղի ունեցան ընտրություններ, որի դիմաց առանց վարանելու կարելի է գրել՝ մեզ բոլորիս պատիվ չբերող ընտրություն, որն ուղեկցվեց տեղական ինքնակառավարման առանձին մարմինների անպատկառ վարքով, ընտրացուցակների խեղաթյուրմամբ, ընտրողների վստահության քվեների արժեզրկմամբ:

Ժողովրդին պատկանող իշխանությունը կրկին իրենց ձեռքը գցեցին բազում մարդիկ, որոնք օրենքի տուն են շտապում՝ ոտնահարելով օրենք եւ օրինականություն:

Ժողովրդի վստահության քվեն գրպանած այս մարդկանց վրա քաղաքական հաշիվներ անողներին ասենք. մոլոր եք...

2. Մենք խոնարհվում ենք այն տասնյակ հազարավորների առջեւ, որոնք այս խաղը օրերին, երբ բարոյական չափանիշներն են արդեն խեղդվում, հաստատակամ եղան եւ իրենց ձայնը բարձրացրին մեր քաղաքական պայքարի օգտին: Մենք լսեցինք նաեւ այն հազարների ձայները, որոնք խլացվում էին տեղամասերում՝ ընտրական ցուցակների վրա սեփական պարտությունը խզբզող ճարպիկների ձեռքերով:

Մենք այսօր ուժեղ ենք քան երբեւէ, որովհետեւ նախընտրական եւ հետընտրական հիստերիայի, արհեստածին կուսակցական քաոսի մեջ միեւնույնն է՝ մեր խոհեմ ժողովուրդը չխաբվեց:

Մի բան պարզ է. ստում ու կեղծում է նա, ով վախենում է, ում գործը չէ քաղաքականությունը, ում մանր խաղերն արդեն խաղացված են, ում բանեցրած գործիքը բթացած է արդեն:

Խնդրեմ՝ տեղական առանձին ցեցերի վարքը՝ քաղաքապետեր, գյուղապետեր, մարզպետներ, որոնք շատ օգտագործվելուց անպիտան են այլեւս եւ պիտի քշվեն հայրենի կառավարության հետ ձեռք-ձեռքի տված: Ուստի մենք գալիս ենք նրանց կամքին հակառակ, հօգուտ հայ մարդու արժանապատվության:

3. Այս ընտրությամբ հանրապետական-ժողովրդական միասնականները դեմ չեղան լինելու ՀՀՇ-ի արժանի իրավահաջորդի դերում, չնայած ինքնամաքրվելու նրանց հնարավորությունը մենք դեռ չենք բացառում, քանի որ մեծ ցանկություն ունենք ազատված տեսնել նրանց ծոտված հիշական կապանքներից:

4. Քաղաքական ռոմանտիկի դերակատարում ստանձնած դրսի վարձկաններն այսօր հերթական անգամ սրտները բաց են պահում օտար առաքյալների առջեւ, մոռանալով, որ մեզ դատողները դեռ պատիվ չեն մատուցել ներողություն հայցելու մի ամբողջ ժողովրդից իրենց այն ստորագրությունների համար, որ դրել են 95, 96-ի կեղծված ընտրությունների տակ: Ու այսօր առանձին քաղաքական գործիչներ շունչները պահած շարունակում են սպասել դիտորդական հերթական գնահատականին, որ մանկամտաբար նրանց թողնեն, թե ընտրական ծանր շղթա է կախված մեր ժողովրդի ազատության վրա:

5. Գիտենք, մեր պետությունն այսօր կանգնած է տնտեսական, քաղաքական, ընդհուպ բարոյական ճգնաժամի առջեւ: Ու այսօր հաղթության դափնեպսակները հյուսվում են «Միասնություն» դաշինքի մի անհեռանկարային ծրագրի հենքի վրա: Մենք պարտավոր ենք զգուշացնել. այդ ծրագիրը հանրապետությունը տանելու է դեպի փակուղի: Հաղթարշավի կրքերով բռնկված նորընտիր մեծամասնությանը հուշենք, որ պրոտոկոլի ժամանակը չէ, որ ժամն է քրտնաջան աշխատանքի: Հորդորենք նրան. «Բարի եղեք հրաժարվել մի անհեռանկարային ուղեցույցից, որի վերնագիրը միասնության ծրագիր եք դրել»: Մեր ժողովրդի համար օրհասական այս ժամին բարի եղեք վերջապես կյանքի կոչել ազատական հայտարարված տնտեսությունը, տնտեսական ու իրավական այն երաշխիքները, որով մեր երկիրն ի վերջո դուրս կգա հոգեվարքից:

«Օգնություն ինքնորոշված Արցախին»

Օրերս Ստեփանակերտի «Ստոմատոլոգիա» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության շենքում բացվեց նոր ատամնաբուժական կաբինետ, որի հովանավորն է ֆրանսիական ԷՄԱԱ-ն՝ «Օգնություն ինքնորոշված Արցախին» միությունը: Ընկերության գործադիր տնօրեն Վ. Գրիգորյանը տեղեկացրեց, որ Ղարաբաղում եվրոպական չափանիշներին համապատասխանող սարքավորումներով ու նյութերով հագեցած ատամնաբուժական կաբինետի բացման պայմանավորվածությունը ձեռք է բերվել դեռեւս 10 ամիս առաջ, երբ ֆրանսիական ԷՄԱԱ միության ներկայացուցիչները գտնվում էին Ստեփանակերտում: Ատամնաբուժական նոր կաբինետի բացմանը մեծ օժանդակություն է ցույց տվել «Էրեբունի» բժշկական կենտրոնի ատամնաբուժական բաժանմունքը՝ գլխավոր բժիշկ Սերգեյ Նազարյանի գլխավորությամբ:

Բուժսենյակի բացմանը մասնակցում էին ԼՂՀ վարչապետ Ժ. Պողոսյանը, կառավարության անդամներ, հանրապետության բժշկական հիմնարկների աշխատողներ, Ֆրանսիայից եւ Հայաստանից ժամանած հյուրեր:

ԼՂՀ վարչապետը ողջունելով ֆրանս-արցախյան նոր նախաձեռնությունը, խոստացավ անձամբ հետեւել ու աջակցել բուժսենյակի գործունեության ընթացքին:

Վ. Գ.
Ստեփանակերտ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկացի մասնագետները Հայաստանում

ՀՀ-ում ամերիկյան դեսպանատան տեղեկատվական ծառայությունից (USIS) ստացված հունիսի 7-ի ժամլո հաղորդագրությունը հայտնում է, որ ԱՄՆ պետքարտուղարության կողմից հովանավորվող բժշկական օգնության ծրագրի շրջանակներում հունիսի 4-29-ը Երեւանում են աշխատելու վեց ամերիկացի բժիշկներ եւ բուժմասնագետներ, որոնց ղեկավարում է Ջոն Փոսըը Վաշինգտոնում գտնվող նորանկախ պետությունների ընդհանուր օգնության համակարգողի գրասենյակից:

ՀՀ առողջապահության նախարարության հետ համաձայնեցված այս ծրագիրն, ըստ հաղորդագրության, շարունակությունն է 1996 թ. հունիսից գործող Հայաստանին հատկացված բժշկական սարքավորումների մեծածավալ ծրագրի: Ներկա փուլն ընդգրկում է բուժմասնագետների գործունեություն Երեւանի ութ բուժհիմնարկներում, («Էրեբունի» բուժկենտրոն, «Շտապ օգնություն» գիտաբժշկական կենտրոն, «Արմենիա» հանրապետական բուժկենտրոն, «Արաբկիր» բժշկական կենտրոն, Սրտաբանության գիտահետազոտական ինստիտուտ, պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի հանրապետական կենտրոն, բժշկական համալսարանի կլինիկական համալիր եւ ճառագայթային բժշկության ու այրվածքների հանրապետական գիտական կենտրոն), 1996 թվին 15 միլիոն դոլարի բժշկական ծրագրի շրջանակներում Հայաստանին տրամադրված բուժսարքավորումների վերանորոգում, արդիականացում եւ կատարելագործում, ինչպես նաեւ այդ սարքավորումներն օգտագործելու վերաբերյալ դասընթացների կազմակերպում:

Մյուս կողմից, Peace Corps-ի հայաստանյան գրասենյակից ստացված հունիսի 3-ի հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ մայիսի 29-ին 42 ամերիկացիներ են ժամանել Երեւան՝ որպես կամավորներ աշխատելու Հայաստանում: Նրանցից 22-ը անգլերեն են դասավանդելու միջնակարգ դպրոցներում եւ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում, իսկ 20-ը որպես խորհրդատուներ գործելու են մանր գործարարության (գյուղական թե քաղաքային) զարգացման բնագավառում:

Խումբը, որ կազմված է 21-69 տարեկան կամավորներից, Եղեգնաձորի շրջանի գյուղերում հյուրընկալվելով տեղացի ընտանիքների կողմից, հնարավորություն է ունենալու ծանոթանալու հայկական մշակույթին եւ կենցաղին:

Ավելացնենք, որ ամերիկյան Peace Corps («Խաղաղության կորպուս») կազմակերպությունը հիմնվել է 1961 թվին Մ. Նահանգների նախագահ Ջոն Քենեդիի կողմից եւ հետապնդում է երեք գլխավոր նպատակ. փորձառու մասնագետների միջոցով օժանդակելու այլ երկրների ժողովուրդներին, նպաստել, որպեսզի այդ ժողովուրդներն ավելի լավ հասկանան ամերիկացիներին եւ ամերիկացիներն էլ ավելի լավ հասկանան այլ ժողովուրդների մշակույթն ու կենցաղը:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

Հակակուսակցական քարոզչության ակունքները

Վերջին խորհրդարանական ընտրություններին մեզանում մասնակցում էին 21 կուսակցություններ ու կուսակցությունների դաշինքներ, և այս առատությունը բացահայտորեն հարուցում էր ընտրազանգվածի որոշակի մասի դժգոհությունը, նույնիսկ՝ վատ թաքնված զայրույթը: Կրակին յուղ էին լցնում նաև առանձին քաղաքական այրեր ու մեկնաբաններ, որոնց կարծիքով ընտրական մարաթոնի ելածների թիվն այնքան մեծ էր, որ խառնաշփոթ էր առաջացել քաղաքական դաշտում: Այստեղից բխեցվում էր այն եզրակացությունը, թե «ո՞ւմ են պետք այսքան շատ կուսակցությունները», միևնույն է, դրանք վաղ թե ուշ պիտի «վերանան», զուգե՝ «միանան իրար», որպեսզի «խոշորանան և ուժեղանան», ուստի և հեռազայում, իբր, պիտի մնան ընդամենը մի քանիսը՝ իրենցով «լցնելով» երկրի քաղաքական դաշտի բոլոր խորշերը:

Սա քաղաքական մտածողության ոչ այնքան ծիծաղելի, որքան ցածր մակարդակի վկայություն է, քանզի քաղաքական կուսակցությունների արհեստական «խաչասերում» երբեք չի լինում: Քաղաքական այս կամ այն ընդհանուր նպատակի, ասենք՝ ընտրություններում հաջողություն ապահովելու համար դաշինքների մեջ մտնելն այլ բան է, կուսակցությունների միավորվելը՝ միանգամայն այլ: Վերջինս հնարավոր է միմիայն գաղափարական ընդհանրությունների և ծրագրային նպատակների նույնականության դեպքում: Քանզի ցանկացած կուսակցություն, եթե իրոք քաղաքական կազմակերպություն է և ոչ պարապ ժամանակ անցկացնելու ակումբ, ստեղծվում է սոսկ որոշակի գաղափարախոսություն, որոշակի քաղաքական խնդիրներ հետամտելու նպատակով: Եվ եթե այդ գաղափարախոսությունը, այդ խնդիրների լուծումը հասարակական պահանջարկ է վայելում և դեռ ձեռք չի բերվել՝ տվյալ կուսակցությունն անհնար է «վերացնել»: Արգելել, հալածել, հետապնդել՝ այո, կարելի է (նման գործելակերպ հատուկ է ամբողջատիրական վարչակարգերին), սակայն գաղափարը ոչնչացնելը երբեք:

Առավել անհեթեթ է երկրի քաղաքական դաշտը սահմանափակ թվով կուսակցությունների միջև «բաժանելու» վարկածը: Եթե երկիրը ժողովրդավարական է, ապա նրա քաղաքական դաշտը չի կարող նմանվել յուրահատուկ «պետական արգելանոցի», որում ինչ-որ մեկի քմահաճույքով ներառվում են բնաշխարհի «պահպանման ենթակա» տեսակները, իսկ մյուսները «դուրս են մղվում»: Իրականում կուսակցություններն իրենք են նվաճում իրենց քաղաքական դաշտը, իրենք են իրենց համար գործելու «տարածություն ստեղծում»՝ առանց որևէ մեկի ողորմածության կամ վերին թույլտվության, և քանի որ այդ «դաշտը» խիստ բազմերանգ է (նույնիսկ մեկ գույնը հազարավոր նրբերանգներ է ունենում), կուսակցություններն էլ բազմաքանակ ու բազմատեսակ են լինում: Ռուսաստանում այսօր 6 տեսակի կոմունիստական կուսակցություն կա, և ոչ մեկի մտքով չի անցնում, թե նրանք ինչո՞ւ չեն «միավորվում»: Հայաստանում աջ են ռամկավարները, ԱԻՄ-ը, ԱԺՄ-ն, ՀՀՇ-ն, իրենց «աջ» են հայտարարում նաև ուրիշներ ավելի նորերից, բայց միայն քաղաքականությունից կատարելապես ոչինչ չհասկացողը կարող է պնդել, թե սրանք բոլորը «վաղ թե ուշ պիտի միանան»: Շատ ավելի հավանական է երբեմնի միասնականների տարանջատումը, ինչպես այդ եղավ նույն ՀՀՇ-ի կամ, ասենք, նախկին Կոմկուսի պարագայում: Սա բնական գործընթաց է՝ անջատվողները սկզբունքային տարաձայնություններ են ունենում ոչ միայն վերջնական նպատակի, այլև՝ դրան հասնելու ուղիների հարցում, և որոշում են հանդես գալ իբրև ինքնուրույն քաղաքական ուժ: Ո՞վ է հիմա մեզանում այն «իմաստունը», որ կանխատեսի սոցիալիստական կողմնորոշման այնպիսի ուժերի «միավորման» հնարավորությունը, ինչպիսիք են, օրինակ, Կոմկուսը, Դաշնակցությունը, դեմոկրատները, Սոցիալիստական ուժերի միությունը, առաջադիմական (թե՞ աշխատավորական) կոմունիստները և այլն: Համաշխարհային պատմությունը լի է այսպիսի թվացյալ «հարազատների» անհաշտ, մահացու թշնամանքի բազմաթիվ օրինակներով, երբ մեկը մյուսին բառացիորեն ոչնչացրել է ամենադաժան ձևերով: Ռուս բոլշևիկների և ձախ էսեռների օրինակն ամենացայտունն է այս առումով, հայկական իրականության մեջ հասկանալի է դաշնակների ու կոմունիստների անհաշտ հակամարտությունը: Դե, թող մեր «տեսաբանները» բացատրեն, թե ինչպե՞ս են սրանք «միավորվելու»:

Կուսակցությունների առատությունն ամենևին «չարիք» չէ, դա տվյալ հասարակության ժողովրդավարության ու քաղաքական հասունության անխախտ վկայություններից մեկն է, ազատ և ինքնուրույն մտածող հասարակական շերտի առկայության առհավատչյա: Ցանկացած կուսակցություն տվյալ հասարակության քաղաքական հասունության, բազմերանգության արտահայտություն է և դրանով իսկ ազգային մեծ կամ փոքր, մնայուն կամ ժամանակավոր արժեք: Ինչո՞ւ դժգոհել, թե դրանք «շատ» են, երբ այդ շատությունը ընտրության ավելի լայն հնարավորություն է տալիս: Այո, ժողովրդավարական ավանդույթներ ունեցող երկրներում սովորաբար ընտրական եզրափակիչ են դուրս գալիս հիմնականում մի քանի կուսակցություն, ինչպես, օրինակ, ԱՄՆ-ում՝ դեմոկրատներն ու հանրապետականները, սակայն ո՞վ է ասել, թե այդ մեծ երկրում... ընդամենը 2 կուսակցություն կա:

Հարց է առաջանում՝ որտեղի՞ց է գալիս հասարակական գիտակցության մեջ քաղաքական կուսակցությունների հանդեպ եթե չասեմ հակակրանքի, ապա անվստահություն ներարկելու ձգտումը, որո՞նք են մեզանում նկատվող հակակուսակցական քարոզչության ակունքները: Առաջինը հենց իրենց՝ կուսակցությունների մրցակցության, նրանց փոխադարձ «խանդի», երկրորդը՝ պետական իշխանության ղեկին տիրացածների, մեղմ ասած, անբարյացակամության հետևանքն է: Եվ եթե առաջինն ինքնըստինքյան հասկանալի է, ապա երկրորդը կարիք ունի հավելյալ բացատրության: Բանն այն է, որ քաղաքական կուսակցությունների շարքերում միավորվում են տվյալ հասարակության քաղաքականապես առավել ակտիվ, հասուն և կազմակերպված անդամները: Այդպիսիներին կառավարելը, համոզելը, հնազանդության մեջ պահելը շատ ավելի հոգսաշատ խնդիր է, քան ապաքաղաքական զանգվածներինը: Ցանկացած իշխանության հատուկ է սեփական ազդեցության առավել մեծացման ձգտումը, և այս առումով քաղաքական կուսակցություններն իշխանությունների ամենամեծ խոչընդոտն են, ամենաանցանկալի ընդդիմախոսները: Նրանց «վերացնել» չկարողանալով, պետական իշխանությունը նվաճած ուժերն ամեն կերպ փորձում են նվազեցնել կուսակցությունների ազդեցությունը, քիչ լսելի դարձնել նրանց անցանկալի ձայները: Որքան կուսակցությունները քիչ լինեն, այնքան հեշտ կլինի այդ խնդրի կատարումը, մանավանդ եղածների մի մասը, անշուշտ, կենտրոնամետ կամ իշխանամետ լինելով՝ կանգնում է պետական կառավարման լծակներն իրենց ձեռքը վերցրածների «թիկունքին»: Այդ դեպքում մյուսների «չեզոքացումն» այլևս բարդ բան չէ: Այս է, ուրիշ «գաղտնիք» չկա: Կուսակցությունների առատությունը հասարակության քաղաքական բարձր ակտիվություն է ենթադրում, ինքնուրույն դատելու և ուժի ու իշխանության ետևից կուրաբար գնացող գորշ զանգվածի տեսակարար կշիռ նվազում, և այս է, որ ձեռնտու չէ բոլոր ժամանակների «տերերին»:

Վերջին խորհրդարանական ընտրությունները ապացուցեցին, որ կուսակցությունների նկատմամբ անվստահություն սերմանելու քարոզչությունը, ինչը սկսվել էր դեռ նախորդ ռեժիմի ժամանակ, հաջողությամբ շարունակվում է: Ընտրազանգվածի մի պատկառելի մասը դեմ էր քվեարկել բոլոր կուսակցություններին, նաև նրանց, որոնք հատեցին 5 տոկոսի սահմանագիծը և տեղեր զբաղեցրին Ազգային ժողովում: Հակակուսակցական քարոզչությունն ամենևին վերջին դերը չխաղաց այն բանում, որ Ազգային ժողովը, կոչված լինելով առաջին հերթին քաղաքական մարմին լինելու, մեծամասամբ համալրվեց ոչ քաղաքական այրերով: Այսպես կոչված «գործարար աշխարհի» ներկայացուցիչները հաջողությամբ գրոհեցին ու գրավեցին խորհրդարանական տեղերի զգալի մասը: Այս երևույթը բացատրվում է նաև նրանով, որ ընտրազանգվածը դեռևս չի տարբերում տեղական իշխանության մարմինների խնդիրները երկրի բարձրագույն օրենսդիր մարմնի խնդիրներից: Փողոցներն ասֆալտապատելը, թաղամասերում խմելու ջրագիծ անցկացնելը և այլ «բարեգործություններ», որոնցով ընտրողներին «շլացրին» խորհրդարանական աթոռների ձգտող շատ նորահայ «գործարարներ», հետին պլան մղեցին այն հարցը, թե տվյալ «բարերարն» ունի՞, արդյոք, խորհրդարանական աշխատանք կատարելու ունակություններ: Եվ այս հանգամանքն անցած ընտրությունների ամենացավալի կողմն էր: Սակայն, ինչպես ասում են, չկա չարիք առանց բարիքի: Որևէ տարակույս լինել չի կարող, որ այս կարգի խորհրդարանը շատ արագ «ապացուցելու» է իր անկենսունակությունը: Իրենք, զանազան նկատառումներով խորհրդարանական աթոռների ձգտած գործարարները, հազիվ թե հաճույք ստանան ժամանակի իրենց համար անհամեմատ կորստից՝ մասնակցելով ԱԺ-ի աշխատանքին: Չէ՞ որ «ժամանակը փող է», իսկ մենք գնում ենք մի հասարակարգի, ուր «փողն ամեն ինչ է»: Ահա և կհասունանա այն պահը, երբ իրենց մեջ իրոք քաղաքական գործունեության հակվածություն հայտնաբերողները կմնան ԱԺ-ում, իսկ մյուսները կամ պարզապես չեն մասնակցի նիստերին, կամ, եթե ավելի ազնիվ լինեն, կհեռանան այդ մարմնից: Եվ այդժամ, հակառակ ամեն տեսակ հակակուսակցական քարոզչության, հասարակական գիտակցությունը կհասկանա՝ կրկին ասպարեզ բերելով այսօր դեռևս անհիմն կերպով մերժվող ու այպանվող իսկական քաղաքական գործիչներին:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՄՆ

Կանայք պարտվում են երկրի կառավարման օղակներում

Խորհրդարան մտնելու միակ տարբերակն իրո՞ք շամիրամական է

Կանանց դերը զգալիորեն նվազում է երկրի բարձրագույն օղակներում: Կառավարությունում մերժվելուց հետո երկրի ղեկավարմանն ինչ-որ չափով մասնակցություն ունենալու միակ հնարավոր ճանապարհը նրանք տեսնում են խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցելով: Անկախացումից հետո, 91 թ. տեղի ունեցած Գերագույն խորհրդի ընտրությունների ժամանակ խորհրդարանական 240 տեղերից միայն 9-ը զբաղեցրին կանայք, ինչն այդ սեռի ներկայացուցչության զգալի կրճատում էր նշանակում:

95 թ. Ազգային ժողովում կանանց թվական աճ արձանագրվեց՝ 13 կին, չնայած խորհրդարանական աթոռները կրճատվել էին 50-ով: Ընդ որում, մրցակցող 74 կին թեկնածուներից 4-ը հաղթանակեցին մեծամասնական պայքարում: Նրանցից երկուսը ղեկավար աշխատանքի մեծ փորձառություն ունեին, իսկ մյուս երկուսի համար իշխանությունները հաղթանակելու բարենպաստ պայմաններ էին ստեղծել: Մնացյալ 8 տեղերը բաժին էին ընկնում «Շամիրամին», որի խորհրդարան մտնելու պատմությունը քաջածանոթ է բոլորին:

Նորընտիր Ազգային ժողովի պատկերն, ինչ խոսք, ավելի գորշ է: 131 տեղերից միայն չորսն է բաժին ընկնում կանանց: Վերջին ընտրություններում մեծամասնական 75 տեղերի համար մրցակցելու հայտ էին ներկայացրել պատգամավորության թեկնածու 52 կանայք, որոնցից 3-ը կուսակցությունների առաջնորդներ էին, հաղթանակեց մեկ կին: Համամասնական ընտրակարգով մասնակցող 21 կազմակերպություններից երկուսի առաջնորդները նույնպես կանայք էին՝ «Արժանապատիվ ապագա» և «Շամիրամ», որոնք չհաղթահարեցին 5 տոկոսի պատնեշը: Երրորդ խորհրդարանում կին պատգամավորների թիվն արդեն հայտնի է հանրությանը՝ չորս:

Նշենք միայն, որ կառավարման օղակներից կանանց նահանջը նկատելի էր 98 թվականից, երբ նոր ձևավորված կառավարության կազմից դուրս մղվեցին միակ կին նախարարը և երեք կին փոխնախարարները: Փոխարենն ունեցանք մեկ կին փոխնախարար: Հիշեցնենք, որ այս նախընտրական հարցման շրջանում քաղաքականության ասպարեզում համարում ունեցող երկու կին պատգամավորության թեկնածուները պատասխանելով «Ազգի» հարցին, նշել էին, որ կանանց համար խորհրդարան մտնելու միակ ձևը շամիրամական ձևն է: Ընտրությունների արդյունքները տեսնելով, մենք կավելացնեինք՝ թերևս գործարար կանայք նույնպես հաջողություն ունենային, սակայն Հայաստանում կին գործարարները դեռևս չեն կայացել: Ինչևէ, Ալվարդ Պետրոսյանը խոստանում է վրեժխնդիր լինել իշխանություններից՝ կանանց մուտքն օրենսդիր մարմին խոչընդոտելու համար:

Մեզ մնում է միայն հիշեցման կարգով մեջբերել ՀՀ կառավարության, «Յունիսեֆի» և «Փրկել երեխաներին» կազմակերպությունների կողմից Հայաստանում կանանց և երեխաների դրության մասին վերլուծությունից այս հատվածը. «Քաղաքական որոշումների կայացման մեջ կանանց մասնակցության անհավասարությունը կանանց որպես քաղաքացիների, զրկում է մարդու հիմնարար իրավունքներից:

Ճիշտ է, հայ կանայք մեկուսացված են երկրի ղեկավար մարմիններից, սակայն նրանք հաջողությամբ են խորանում ոչ կառավարական հատվածում: Կանանց կազմակերպությունների թիվը հասնում է 50-ի, և նրանք ակտիվ դերակատարություն են ունենում բոլոր ընտրություններում՝ մասնակցելով իբրև դիտորդ և կարծիք ձևավորելով տվյալ երևույթի մասին:

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Չսիրված երեխան լավ մարդ չի դառնում

Մայիսի 30-ի ընտրություններով ձևավորված նոր խորհրդարանի ողբերգական ապագայի վերաբերյալ անհուսալի կանխատեսումների, հնարավոր ամենակարճ ժամանակահատվածում սրընթաց վարկաբեկման մասին տարաբնույթ դատողությունների և հայտարարությունների շարանը, որ այս օրերին ձևավորում է հետընտրական մթնոլորտի բարձր ներկապնակը, տխուր մի եզրակացության առիթ է տալիս: Հայերս «ինքնակեր» ժողովուրդ ենք, «բզկտում ենք» մեր անցյալը, ներկան ու ապագան (այդ «ինքնակերության» խորապատկերում, ի դեպ, դժվար չէ պատկերացնել հավիտենականության չափ երկար մի ժամանակահատված պետականությունից զրկված լինելու «դինամիկան»): Մեզ պակասում է սովորական բարեկրթությունը, «աչքը տեսածից է վախենում» սկզբունքով մենք կատարելապես անտեսում ենք «անմեղության կանխավարկածը», առաջնորդվելով բացառապես «մեղավորության կանխավարկածով»:

Խորհրդարանը, լավ թե վատ, մեր ակնկալիքներին ու ճաշակին համապատասխան, կամ մեր ուզածին հակառակ, ձևավորվել է, և դժվար է ենթադրել, թե ընտրացուցակները վերջնական տեսքի բերելու տպագրական ծախսերի համար միջոցներ չգտած, տեղամասային հանձնաժողովների գրեթե շուրջօրյա աշխատանքի կազմակերպման համար ընդամենը 10000 դրամ հատկացրած պետական լղարիկ բյուջեն ընտրություններն անվավեր ճանաչելու և նոր ընտրություններ անցկացնելու շքեղություն թույլ կտա: «Երեխան» ծնվել է, և եթե նույնիսկ տգեղ է ու հիվանդ, չպետք է անբարյացակամության մթնոլորտում սկսի առաջին քայլերը:

Անվիճելի է, անշուշտ, որ խորհրդարանից արժանավոր շատ գործիչներ դուրս մնացին, խորհրդարանում հայտնվեցին շատերը, որոնք անելիք չունեն օրենսդիր մարմնում, սակայն առաջիկայում երկրի քաղաքական և տնտեսական զարգացումներն ուղղորդելու կոչված այս ատյանում հարգանքի և վստահության արժանի քաղաքական այրեր էլ կան: Հատկապես նրանք են (հուսով եմ) եղանակ ստեղծելու խորհրդարանում, որովհետև հասարակության քաղաքականապես ակտիվ շերտերի սպասելիքներին հակառակ այստեղ հայտնված անդեմ զանգվածը լավագույն դեպքում կոճակներ է սեղմելու քաղաքական այս կամ այն գործոնի (դարձյալ հուսով եմ՝ ոչ միայն խորհրդարանական մեծամասնության) թելադրանքով: Ստեղծման իսկ օրից երեխային ողբալով ու վատաբանելով երկրի օրենսդիր մարմինը (կամ ձևավորվելիք կառավարությունը), «հիվանդի» դարմանը չենք անելու:

Եկեք չշտապենք, կանխավ բացասական դաշտ չստեղծենք «նորածին» խորհրդարանի շուրջ. չսիրված երեխան, ինչպես կասեր Վազգեն Սարգսյանը, լավ մարդ չի դառնում...

Լ. Պ.

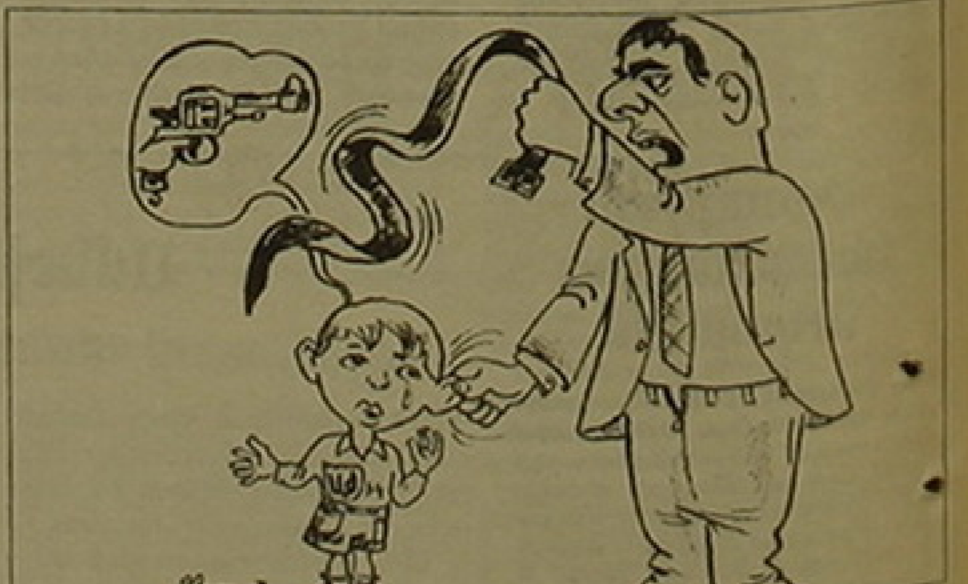

digitised by A.R.A.R.@

միջազգային

ԹՈՒՐՔԻԱ

57-րդ կառավարությունը կազմավորվեց

Թուրքիայում տեղի ունեցած վաղաժամ ընդհանուր խորհրդարանական ընտրություններից հետո նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը կոալիցիոն կառավարություն կազմելու գործը հանձնարարեց Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովում (ԹԱՄԺ) ամենաշատ ձայներ ստացած ժողովրդական-ձախ կուսակցության (ԺՁԿ) նախագահ Բյուլենթ Էջեւիթին: ԹԱՄԺ-ի ընտրություններից անմիջապես հետո Էջեւիթը հայտարարեց, որ կոալիցիա հնարավոր է կազմել Ազգայնական շարժում կուսակցության (ԱՇԿ), Մայր հայրենիք կուսակցության (ՄՀԿ) եւ Ճշմարիտ ուղի կուսակցության (ՃՈՒԿ) հետ, միաժամանակ բացառելով իսլամականներին: Այս փաստը նշանակում է, որ կոալիցիայի գործընկեր երեք կուսակցությունների ճակատագիրը վաղօրոք որոշված է եղել: Բանակցություններն ընթանում էին բավական լարված եւ անորոշ մթնոլորտում եւ շուտով մտան փակուղի: Դրա հիմնական պատճառը ԱՇԿ-ի անհամաձայնությունն էր պաշտոնների բաշխման հարցում, որտեղ ուժային նախարարությունները պահանջելու հետ մեկտեղ ցանկանում էր նաեւ ԹԱՄԺ-ի նախագահի պաշտոնում տեսնել ազգայնականների ներկայացուցչի: Դեւլեթ Բահչելին, զիջելով ԹԱՄԺ-ի նախագահի պաշտոնը, զինվորականների միջամտությամբ վերականգնեց բանակցությունները, նպատակ ունենալով տիրանալ ուժային նախարարություններին:

Լարվածությունը հաղթահարվեց կառավարությունում գործընկեր կուսակցությունների միջեւ տեղերի հավասար բաշխման սկզբունքով: Այդ սկզբունքով բաշխվել են նաեւ Ազգային անվտանգության խորհրդի անդամ երեք նախարարների պաշտոնները:

ԺՁԿ-ի, ԱՇԿ-ի եւ ՄՀԿ-ի միջեւ կոալիցիոն կառավարություն կազմելու պայմանագրից հետո, մայիսի 25-ին աշխատանքը սկսեցին երկու առանձին հանձնաժողովներ, որոնք ստեղծվել էին նախարարական տեղերի բաշխման եւ կառավարության ստեղծման արձանագրության մշակման նպատակով:

Երկարատեւ բանակցություններից հետո, մայիսի 28-ին կոալիցիայի գործընկեր երեք կուսակցությունների՝ ԺՁԿ-ի, ԱՇԿ-ի, ՄՀԿ-ի նախագահները կազմի վերաբերյալ հանդես եկան հայտարարությամբ:

Այդ հայտարարության համաձայն ԺՁԿ-ն ստացել է 12 նախարարական աթոռ, որոնցից 6-ը պետնախարարի, 6-ն էլ նախարարի: Նրանց բաժին են ընկել արտաքին գործերի, ազգային կրթության, մշակույթի, անտառնտեսության, շրջակա միջավայրի պաշտպանության նախարարությունները: Փաստորեն ԺՁԿ-ին վստահվել են հիմնականում երկրի արտաքին քաղաքականության խնդիրները, իսկ ներքին ուժային նախարարությունները բաժին են հասել ԱՇԿ-ին եւ ՄՀԿ-ին: ԱՇԿ-ն ստացել է ազգային պաշտպանության, հասարակական աշխատանքների, առողջապահության, տրանսպորտի, գյուղատնտեսության եւ գյուղական գործերի նախարարությունները: ՄՀԿ-ին վստահվել են ներքին գործերի, ֆինանսների, աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության, էներգետիկայի եւ բնական աղբյուրների, զբոսաշրջության նախարարությունները:

Վարչապետի պաշտոնում դարձյալ ԺՁԿ-ի նախագահ Բյուլենթ Էջեւիթն է, իսկ փոխվարչապետներ են նշանակվել ԱՇԿ-ի նախագահ Դեւլեթ Բահչելին եւ ԺՁԿ-ից Հյուսամեթթին Օզքանը: Թուրքիայում 57-րդ կառավարությունը կազմավորված է: Միանշանակ է, որ նոր կառավարությունը առաջնորդվելու է ազգայնական գաղափարներով:

ԱՇՈՏ ՍՈՂՈՄՈՆՅԱՆ

Գորի ընտրարշավի խոչուխութերը

ԱՄՆ-ում ծավալված նախագահական ընտրարշավում զգալի դժվարությունների է բախվում փոխնախագահ Ալբերտ Գորը: Նրա մեկնարկն այնքան անհաջող է, որ նախագահ Բիլ Քլինթոնը նույնիսկ սկսել է հրապարակավ խրատել իր տեղակալին: Ճիշտ է, հարցումների տվյալների համաձայն, Գորն իրենից հետ է թողել միակ դեմոկրատ մրցակցին՝ Նյու Ջերսիի նախկին սենատոր եւ բասկետբոլի նախկին աստղ Բիլ Բրեդլիին, բայց զգալիորեն զիջում է հանրապետականների գլխավոր թեկնածու Ջորջ Վ. Բուշին: Վերջինս Տեխասի նահանգապետն է եւ համոզված է, որ Գորից 10 տոկոսով ավելի շատ ձայներ կստանար, եթե ընտրություններն անցկացվեին հիմա եւ ոչ թե 2000 թ. աշնանը:

Ալբերտ Գորը ԱՄՆ-ում ազնիվ մարդու եւ հավասարիմ ամուսնու համբավ ունի: Բայց դա բավարար չէ ընտրարշավում հաջողության հասնելու համար: «Չնայած հագուկապին հետեւելու ջանքերին (կարճաթեւ վերնաշապիկ, կովբոյական ճտքակոշիկներ), Գորն իր հրապարակային ելույթներում չի կարողանում ձերբազատվել ցուցափեղկի մանեկենին վայել շարժուձեւից», գրում է ֆրանսիական «Պուեն» հանդեսի թղթակիցը: Իսկ երբ Գորը փորձում է գլուխ գովել, նա պարզապես ծիծաղելի է դառնում: Ամերիկացիները հեգնանքով ընդունեցին Գորի մասնավորապես այն պնդումը, թե ինքն է «ստեղծել» միջազգային համակարգչային «Ինտերնետ» ցանցը, երբ սենատոր էր:

Գորը որոշակիորեն չի սահմանել իր ընտրարշավի առանցքային դրույթները եւ աջ ու ձախ հանդես է գալիս տարբեր առաջարկներով, օրինակ խոստանում է խոշոր քաղաքներում պայքարել ճանապարհային խցանումների դեմ: Ամերիկացիները հոգնել են Բիլ Քլինթոնի երկժամկետ նախագահությունից, նրա մեքենայություններից, վրիպումներից եւ աղմկալի պատմություններից, որոնք ինչ-որ չափով ազդում են նաեւ փոխնախագահ Գորի վարկանիշի վրա: Փոխնախագահի ընտրարշավի նոր տնօրենը կալիֆոռնիացի բանկատեր եւ նախկին կոնգրեսական Տոնի Կոելոն է, որին այնքան էլ լավ չեն ընդունում Գորի ընտրարշավի մյուս կազմակերպիչները: Կոելոյի անվան հետ կապված են նախկին ընտրությունների ֆինանսավորման որոշ մթին պատմություններ, որոնք կարող են կրկին բորբոքել Ալբերտ Գորի 1996 թ. նախագահական ընտրարշավի ֆինանսական աղբյուրներին առնչվող հին վեճերը:

Պ. Ք.

Ֆրանսիա. Հուդայականության թանգարանի բացումը վեճեր է հարուցում

Փարիզի Մարե թաղամասում գտնվող 17-րդ դարի գեղեցկագույն շենքերից մեկում վերջերս բացվել է «Հուդայականության արվեստի եւ պատմության թանգարանը», որն անմիջապես վիճահարույց խնդիր է դարձել, հաղորդում է «Յառաջ» օրաթերթն իր ապրիլի 29-ի համարում:

Վեճը վերաբերում է երկրորդ աշխարհամարտի եւ Ողջակիզումի նյութերին թանգարանում պատշաճ տեղ չհատկացնելուն: Հրեաներից շատերը գտնում են, որ թանգարանում Ողջակիզումն իր արժանի տեղը չի գտել, մինչդեռ թանգարանի տնօրենի կարծիքով, այն բավարար չափով ներկայացված է՝ հաշվի առնելով, որ թանգարանը հրեաների մշակութային եւ արվեստի ժառանգությանը հատկացված մի վայր է: Թանգարանում գլխավորապես ներկայացված է հուդայականության ծիսական կողմը՝ յոթթեւանի աշտանակներ, նրբորեն ասեղնագործված շալեր եւ այլն: Ըստ լրատվության, Ողջակիզումը ներկա է այնտեղ բետոնե պատի վրա 30-ական թվականների վերջերին այդ շենքում բնակվող հրեաների անունների արձանագրության ձեւով: Նաեւ Պիկասոյի, Մատիսի, Լեժեի, Բրակի, Էռնսթի, Ուտրիյոյի, Դյուֆիի պաստառների ցուցադրության ձեւով: Վերջիններս գերմանացիների կողմից գրավված եւ պատերազմից հետո Ֆրանսիա վերադարձված 2058 արվեստի գործերի մի մասն են, որոնց նկատմամբ ոչ ոքի կողմից պահանջ ներկայացված չէ:

«Յառաջի» կարծիքով թանգարանի բացման առթիվ հարուցված վեճը հավանաբար երկար ժամանակ կշարունակվի, քանի որ «թղթածրարը» կարող է ունենալ նաեւ այլ՝ վերապրողներին կատարվելիք դրամական փոխհատուցման պահանջներն անտեսելու ենթատեքստ:

Հ. Օ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

ՆԱՏՕ-ի տվյալներով՝ Հարավսլավիայում 5 հազար մարդ է զոհվել

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 5 ՀՈՒՆԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Հունիսի 3-ին ՆԱՏՕ-ի ներկայացուցիչները հաղորդել են 72-օրյա հակամարտության արդյունքում հարավսլավական կողմի կորուստների մասին: Նրանց ասելով, Հարավսլավիայում 5 հազար մարդ է զոհվել եւ 10 հազարը՝ վիրավորվել: ՆԱՏՕ-ի զինվորական ներկայացուցիչ Կոնրադ Ֆրեյտագը հայտարարել է. «Մենք տեսել ենք զեկույցներ, որոնց համաձայն սերբերը հաստատում են շուրջ 1800 մարդու կորուստը: Սակայն մեր գնահատմամբ այդ թիվը զգալիորեն ավելի է. զոհերի եւ վիրավորների թիվը զգալիորեն գերազանցում է 10 հազարը»: Ըստ որում ՆԱՏՕ-ն, ինչպես նշել է դաշինքի ներկայացուցիչը, կորցրել է ընդամենը երկու մարդու՝ մայիսի 5-ին տեղի ունեցած «Ապաչ» ուղղաթիռի վթարի հետեւանքով, իսկ սերբական բանակի հետ մարտերի ընթացքում կորուստներ չեն եղել:

ՆԱՏՕ-ն ինքը չի պաշտոնազրկի Միլոշեւիչին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՆԱՏՕ-ն մտադիր չէ Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչին պաշտոնանկ անելու քայլեր ձեռնարկել: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այս մասին Հյուսիսատլանտյան դաշինքի գլխավոր քարտուղարը կիրակի օրը հայտարարել է «Ֆոքս նյուս» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում: Միեւնույն ժամանակ նա հաստատել է, որ Միլոշեւիչն իշխանությունից կհեռացվի իր համաքաղաքացիների կողմից: «Սերբիայի ժողովուրդը կփորձի ազատվել նրանից», վստահաբար ասել է Սոլանան, ավելացնելով, որ Հարավսլավիայի բնակիչները Միլոշեւիչի վրա կբարդեն իրենց տանջանքների եւ ռմբակոծումների հետեւանքների ամբողջ մեղքը:

ԹՄՐԱԲԻԶՆԵՍ

Մեքսիկացի նահանգապետը փախուստի մեջ է

Մեքսիկայի Կինտանա Ռոո նահանգի կառավարիչ Մարիո Վիլյանուեւան այս տարվա մարտի 27-ից փախուստի մեջ է, եւ երկրի արդարադատության մարմինները նրա ձերբակալմանն աջակցելու խնդրանքով դիմել են Ինտերպոլին եւ ԱՄՆ-ի հակաթմրադեղային գործակալությանը: Վիլյանուեւան Մեքսիկայի դատական մարմինների հետ խնդիրներ ունեցող առաջին նահանգապետը չէ, բայց առաջինն է, որ միջազգային հետախուզման մեջ է:

Մեքսիկայում բարձրաստիճան պաշտոնյաների անպատիժ մնալը սովորական երեւույթ է, իսկ Վիլյանուեւայի բացարիկ դեպքը լոկ հաստատում է այդ կանոնը: Երկրի իշխանություններին 1994 թվականից հայտնի էր, որ Վիլյանուեւան կապ է պահպանում թմրաբիզնեսի պարագլուխների հետ: Նրա կառավարման տարիներին Կանկուն ծովափնյա քաղաքը վերածվեց Կոլումբիայից բերվող թմրադեղերի տարանցման կետի: Մերձակայքի բնակիչները հաճախ էին ականատես լինում, թե ինչպես ոմանք գիշերով նավակների մեջ են հավաքում ափից ոչ հեռու ծովը գցված թմրադեղերի փաթեթները: Ոստիկանությունը, բանակը եւ ափամերձ պահպանության զորախմբերը երբեւէ չէին միջամտում: Այդուհանդերձ Վիլյանուեւան փախուստի դիմեց, երբ 9 օր էր մնացել իր կառավարման ժամկետի ավարտին: Ըստ երեւույթին, ինչ-որ մեկը նրան նախազգուշացրել էր ծրագրվող ձերբակալման մասին:

Կառավարող Հանրապետական կուսակցության անդամ Վիլյանուեւան երկար ժամանակ իրեն համարում էր անձեռնմխելի: Սակայն, ինչպես նշում է «Պուեն» հանդեսը, անզուսպ, ամբարտավան եւ իշխանատենչ նահանգապետը վերջերս լրիվ կապը կտրել էր, ընդհարվելով նախարարների եւ նույնիսկ նախագահ Սեդիլիոյի հետ: Մինչդեռ, չգրված մի օրենքի համաձայն, Մեքսիկայում ամեն ինչ թույլատրելի է, բայց նախագահին դիմել չի կարելի: Փախուստից հետո նկարահանված մի տեսաֆիլմում Վիլյանուեւան նույնիսկ հայտարարում է, թե ինքն իր քաղաքական վրիժառության զոհ է դարձել:

Բայց մինչեւ օրս անհայտ է մնում, թե թմրաբիզնեսի պարագլուխների հետ կապված նահանգապետին ինչպե՞ս է հաջողվել փախուստի դիմել: Անկասկած, ինչ-որ մեկը նրան օգնել է դուրս պրծնել ոստիկանական խիստ վերահսկողությունից: Այդ փաստը կրկին հաստատում է, որ Մեքսիկայում թմրադեղերի առեւտրականները կարողացել են թափանցել իշխանության ոլորտ:

Պ. Ք.

ՓՈՐՁ

Դոլին ծերանում է ոչ թե օրերով, այլ ժամերով

Աշխարհի ամենահայտնի ոչխարը՝ Դոլին, որը ծնվել է 1997-ին կենսապատճենման միջոցով, ծերանում է անհավատալի արագությամբ: Այժմ նա երկու տարեկան է, սակայն քրոմոսոմների մանրակրկիտ հետազոտությունը ցույց է տվել այլ արդյունք, ըստ որի, Դոլին վեց տարեկան է: Այն բջջի դոնորը, որից եւ բուծել են Դոլիին, կենսապատճենման ժամանակ 6 տարեկան էր: Այսինքն, նորածինը արագորեն հասնում է համապատասխան իր բջջային մակարդակի մեջ դրված տարիքի տվյալներին: Կենսապատճենված մյուս երկու ոչխարները ցույց են տալիս միեւնույն նշանները:

Այս նորությունը կենսապատճենման ընդդիմադիրների շարքում ակտիվություն է առաջացրել: Հայտնի ֆրանսիացի կենսաբան, մոլեկուլյար գենետիկայի մասնագետ Աքսել Կանը գտնում է, որ այժմ մարդու կենսապատճենումն անօգուտ գործ է: Եթե կենսապատճենի կենսաժամացույցը պատճենում է իր «մոդելի» տարիքը, ապա նա միշտ էլ կլինի նույն տարիքի, ինչ դոնորը: Սակայն մարդու կենսապատճենումն, այնուամենայնիվ, շարունակվում է:

Ի դեպ, վերջերս ավստրալիացի գիտնականները սկսել են թասմանյան գայլի կենսապատճենման աշխատանքները: Այս տեսակը ֆաունայից անհետացել է 60 տարի առաջ, սակայն թանգարաններից մեկի տնօրենն իր հիմնարկի պահեստներում հայտնաբերել է նրա 130 տարեկան սաղմը, գրում է «Կոմսոմոլսկայա պրավդան»:

ԱՐ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Հանճարներն ուշ են աշխարհ գալիս, կայծակնորեն հրաշքներ են գործում եւ անժամանակ հեռանում կյանքից։

Այդպիսի ճակատագիր ունեցավ նաեւ Ալեքսանդր Պուշկինը։ Նա ապրեց ընդամենը 38 տարի։ Երկու տասնամյակում ստեղծեց այնպիսի գրական գոհարներ՝ «Եվգենի Օնեգին», «Գնչուներ», «Բախչիսարայի շատրվան», «Ռուսլան եւ Լյուդմիլա», «Պոլտավա», «Պղնձե հեծյալ», «Կապիտանի աղջիկը», «Ձմեռվա իրիկունը», «Ջրահեղձը», սքանչելի հեքիաթները, բանաստեղծությունները, որոնցով հավերժական տեղ գրավեց Պառնասում։ 1812 թ. Հայրենական պատերազմի ժամանակ 13-ամյա Պուշկինը սովորում էր Պետերբուրգից ոչ հեռու գտնվող Ցարսկոյե Սելոյի լիցեյում եւ ափսոսում էր, որ տարիքի բերումով չի կարող կռվել Նապոլեոնի դեմ։ Հայրենասիրական այդ խոր զգացումը նա ողջ կյանքում կրում էր հոգում ու ստեղծագործության մեջ. «Ոչ մի գնով չէի ցանկանա ունենալ ուրիշ հայրենիք»։

Ռուսական պոեզիայի արեւը

Պուշկինի ծննդյան 200-ամյակի առթիվ

1814 թ. Պուշկինը տպագրում է իր առաջին բանաստեղծությունը՝ «Բանաստեղծ ընկերոջս»։ Հրապարակի վրա այդ ժամանակ շրջանառության մեջ էին Ժուկովսկու, Կռիլովի, Դերժավինի, Ֆոնվիզինի, Կարամզինի, Գրիբոյեդովի ստեղծագործությունները։

Պուշկինի բանաստեղծությունները մեկը մյուսի հետեւից գրավում էին հոծ զանգվածներ, նույնիսկ անտիպ վիճակում ձեռքից ձեռք անցնում, իսկ հեղինակը դառնում է ժողովրդի պաշտամունքը։ Ժուկովսկին հիացած գրում է ընկերոջը. «Պուշկինը մեր գրականության հույսն է, մեզ բոլորիս հարկավոր է համախմբվել, որպեսզի օգնենք աճելու ապագա հսկային, որը բոլորիցս առաջ կանցնի»։

Ալեքսանդր Առաջինը, սարսափած Պուշկինի աճող հեղինակությունից, հայտարարում է. «Պուշկինին պետք է Սիբիր աքսորել. նա Ռուսաստանը հեղեղել է խռովահույզ բանաստեղծություններով, ամբողջ երիտասարդությունն արտասանում է դրանք»։ Պուշկինը վեց տարի անց է կացնում աքսորում, որտեղ գրում է մի քանի նշանավոր գործեր եւ սկսում «Եվգենի Օնեգին» չափածո վեպը։

1820 թ. 22-ամյա Պուշկինը գրում է «Ռուսլան եւ Լյուդմիլա» չափածո հեքիաթը։ Բանաստեղծի հոգեւոր ուսուցիչը՝ Ժուկովսկին, իր նկարի վրա մակագրում է. «Պարտված ուսուցիչը հաղթանակած աշակերտին է նվիրում այն ամենահանդիսավոր օրը, երբ նա ավարտել է «Ռուսլան եւ Լյուդմիլա» պոեմը»։

1829 թ. Պուշկինը պարահանդեսում ծանոթանում է գեղեցկուհի Նատալյա Գոնչարովայի հետ, սիրահարվում է եւ երկու տարի հետո ամուսնանում։ Նա իրեն երջանիկ է զգում, կնոջը սիրում էր քնքշորեն, հպարտանում էր նրա հմայքով եւ ամեն ինչ անում, որպեսզի «կինը փայլի առք-փառք, ինչպես որ սազական է նրա տարիքին ու գեղեցկությանը»։ Նատալյա Գոնչարովային սիրահետում է ֆրանսիացի բախտախնդիր մի սպա՝ Դանտեսը եւ վիրավորում է բանաստեղծի արժանապատվությունը։ Բարձրաստիճան պաշտոնյաները, ինչպես նաեւ Նիկոլայ Առաջինը չեն փորձում Պուշկինին ետ պահել մենամարտելու մտադրությունից։ «Ես պատկանում եմ ամբողջ երկրին եւ ցանկանում եմ, որ իմ անունը անբիծ մնա ամենուր, որտեղ հայտնի է», հայտարարում է Պուշկինը։ 1837 թ. հունվարի 27-ին Պետերբուրգից ոչ հեռու, Սեւ գետակի ափին մենամարտի ժամանակ նրան մահացու վիրավորում է Դանտեսը։ Երկու օր ու գիշեր նա մաքառում է մահվան դեմ... Բանաստեղծ Օդոեւսկին գրում է. «Մեր պոեզիայի արեւը մայր մտավ»։

Արեւը մայր է մտնում, բայց չի մարում... Պուշկինի փառքն էլ, մահից մեկ տարի առաջ գրած «Ես կանգնեցրի հուշարձանն իմ անձեռակերտ» բանաստեղծության մեջ արտահայտած կանխազգացողության պես տարածվեց համայն Ռուսաստանով, անհնազանդ գլխով վեր խոյացավ Ալեքսանդրյան սյունից անգամ, քանզի իր դաժան դարում երգեց ազատություն եւ գութ հանուն ընկածների, անտարբեր լսեց զրպարտություն ու գովասանք եւ չառարկեց հիմարին։

Պուշկինի անունը միշտ թանկ ու նվիրական է եղել հայ ընթերցողի համար։

1829 թ. Պուշկինը Թիֆլիսից ճանապարհվում է Էրզրում։ Լոռիում նա հմայվում է կանաչազգեստ մարգագետիններով, ծփուն արտերով, հայերի հյուրասիրությամբ, Բազումի լեռնաշղթայի վրայով սահող սպիտակափառ ամպերով, Գյադգյառ բերդով։ Այստեղ էլ, գետի ափին, հանդիպում է զառիթափով վեր բարձրացող մի սայլի, որը Գրիբոյեդովի աճյունը Թեհրանից տանում էր Թիֆլիս... Հանդիպման այս վայրն այժմ հայտնի է Պուշկինի լեռնանցք անունով... Արարատի, Գյումրիի, Արփաչայի, Ղարսի, Տավրոսի հյուրասեր ու քաջասիրտ հայերի մասին ջերմ խոսքեր շատ կան Պուշկինի «Ճանապարհորդություն դեպի Էրզրում» հուշագրության մեջ։

Պուշկինի պոեզիան ի սկզբանե ներշնչել է Հովսեփ Էմինին, Ալ. Ծատուրյանին, Շահազիզին, Թումանյանին, Տերյանին, Իսահակյանին, Չարենցին... Այվազովսկին, Սուրենյանցը, Սարյանը Պուշկինի սյուժեներով ստեղծել են աննման կտավներ։

Առանձին ակնածանքով ու վարպետությամբ են հայ բանաստեղծները թարգմանել Պուշկինին։ Հիշենք Թումանյանի «Ձմեռվա իրիկունը», «Ասում եմ քեզ եւ քո գահը», «Ջրահեղձը», Աղայանի «Ոսկե ձկնիկը», Աթ. Խնկոյանի «Տերտերն ու իր Բալդի ծառան», «Քնած դշխուհին եւ յոթ քաջերը», Ալ. Ծատուրյանի «Կովկաս», Դեմիրճյանի «Հպարտ ապրեցեք, ո՞վ աքսորյալներ» բարձրարվեստ թարգմանությունները։

Պուշկին եւ Թումանյան. երկու մեծություններ, յուրաքանչյուրը իր ժողովրդի հոգեւոր գանձերի բարձրակետը խորհրդանշող հսկա։ Պատահական չէ, որ Թումանյանն իր գեղագիտական բարձր դիրքերից, ինչպես հավասարը հավասարին, միշտ պաշտում, գնահատում է Պուշկինին։ «Ռուս բանաստեղծներից ամենամեծը Պուշկինն է, Եվրոպայում նման մեծ բանաստեղծ չկա»։ Նվարդ Թումանյանը իր հիշողություններում գրում է, որ Թումանյանը հիվանդ ժամանակ խնդրում է. «Լավ գրքեր բերեք, մնայուն, մարդուն իսկույն կլանող, կենտրոնացնող գրքեր... որպեսզի միշտ մնա Պառնասի, Օլիմպոսի վրա էդ բարձր աշխարհում», ու այդ մեծերից ընտրում է Պուշկինին, Գյոթեին... Մի ուրիշ անգամ Թումանյանը հիշում է, որ երբ Պետերբուրգում ծանոթացավ ռուս գրող Վ. Կորոլենկոյի հետ, վերջինս հարցրել է. «Պուշկինի ո՞ր գործն ես ամենից շատ սիրում»։ «Ամենից շատ սիրում եմ «Ձմեռվա իրիկունը», որը գերազանցապես ռուսական է, շատ է սիրուն ու հաջող։ Գոհար է, գոհար..... ինչքան է սեղմ, գեղեցիկ եւ ուժեղ, մի ավելորդ բառ չեք գտնի», ասել է Թումանյանը։

Իրենց ծննդյան օրից Պուշկինի ստեղծագործությունները՝ տարբեր լեզուներով թարգմանված, ճամփորդում են աշխարհով մեկ... նվաճելով նոր երկրներ, նոր լսարաններ, նոր սրտեր, ամենուրեք կանգնեցնում են «անձեռակերտ հուշարձաններ»...

ՍՈՒՐԵՆ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Եռակողմ գիտական համագործակցության ծրագիր

Արաբական երկրների եւ մասնավորապես Եգիպտոսի գիտական կենտրոնների հետ գիտական կապերի եւ համագործակցության հաստատման, ինչպես նաեւ հետագա զարգացման մտահոգությամբ Երեւանի պետական համալսարանի արաբագիտության ամբիոնը ձեռնարկել է գիտահրատարակչական, գիտահետազոտական, գիտամանկավարժական եւ գիտակազմակերպչական աշխատանքների մանրամասն ծրագրի մի նախագիծ, համաձայն որի Կահիրեի ՀԲԸՄ մշակութային կենտրոնի, Կահիրեի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի եւ Երեւանի պետական համալսարանի արաբագիտության ամբիոնի միջեւ հաստատվելու է եռակողմ գիտական համագործակցություն։

Հաղորդելով այս մասին, Կահիրեի Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության «Տեղեկատու» պարբերաթերթն ավելացնում է, որ ամբիոնի նախաձեռնությամբ Կահիրեում տարեկան պարբերականությամբ լույս է տեսնելու «Արաբական եւ հայկական ուսումնասիրությունների եգիպտա-հայկական հանդես» խորագրով գիտական մի պարբերաթերթ, որը բովանդակելու է գիտական հոդվածներ, քննարկումներ եւ գրախոսականներ։

Համատեղ ջանքերով ստեղծվելիք, նախընթացը չունեցող այս հանդեսի առաջին համարի նյութերն, ըստ լրատվության, արդեն «ձեւավորման ընթացքի մեջ են» եղել, երբ անսպասելիորեն հանկարծամահ է եղել պատասխանատու խմբագիրը՝ խոստումնալից արաբագետ Ալեքսանդր Խաչատրյանը։

Հարգանքի պատշաճ տուրք մատուցելով հանգուցյալին, հուսանք, որ համագործակցությունը կշարունակվի եւ կտա իր դրական արդյունքները։

Հ. ՕՍԻՊՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Մոռացումից փրկված հուշարձանները Սամվել Կարապետյանի նոր գրքում

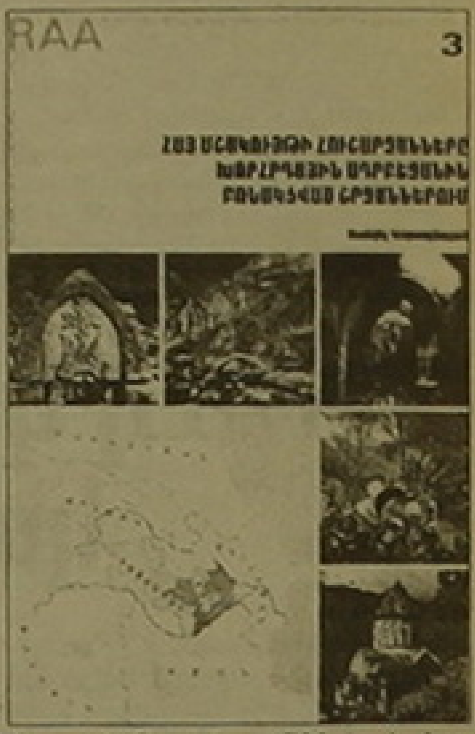

Հայոց պետականության անկումից հետո մեր բնօրրանը շարունակաբար կրճատվեց։ 20-րդ դարը հայերի համար բուն հայկական տարածքների կորստի եւ ցեղասպանության դարաշրջան եղավ։ Հայաթափ եղած տարածքներում մնացին մեր պատմական տները եւ մշակութային կոթողները, որոնց մեծ մասը ոչնչացել է, մի մասն էլ ոչնչացման եզրին է։ Ադրբեջանն իրեն բաժին հասածը յուրացնելու համար ոչնչացնում է մեր մշակութային հուշարձանները կամ էլ սեփականացնում՝ դրանք ադրբեջանական (թուրքական) համարելով։ Սամվել Կարապետյանի «Հայ մշակույթի հուշարձանները խորհրդային Ադրբեջանին բռնակցված շրջաններում» գիրքը գիտական մի մեծ բաց է լրացնում։ Քարվաճառի (Քյալբաջար), Քաշաթաղի (Լաչին), Քաշունիքի (Ղուբաթլի), Զանգելանի, Ջաբրայիլի, Ֆիզուլու, Բայլականի, Աղդամի, Աղջաբեդու, Թարթառի եւ Պարտավի (Բարդա) շրջաններում 1979 թ. ի վեր, հատկապես 1993–96 թթ. նրա որոնողական եւ հետազոտական աշխատանքները մեր առջեւ մոռացված եւ անծանոթ աշխարհ են բացում։ Ուսումնասիրվել են վերոհիշյալ տարածքների բոլոր բնակավայրերը եւ հնավայրերը։ Հայտնաբերվել են նորերը, կատարվել են ճարտարապետական կառույցների նոր չափագրումներ, նորից են վերծանվել ու ընդօրինակվել վիմագիր արձանագրությունները։ Օգտագործելով հայ եւ օտար գրավոր աղբյուրներ (մատենագրություն, արխիվային վավերագրեր, պարբերական մամուլ, հին եւ նոր քարտեզներ եւ այլն)՝ գրքում մանրամասն ներկայացված են յուրաքանչյուր շրջանի աշխարհագրական միջավայրը (լեռներ, գետեր, լճեր, դաշտավայրեր, հանքային աղբյուրներ, ճանապարհներ եւ այլն), վարչաքաղաքական կացությունը (պատմությունը, անունների փոփոխություններն ըստ ժամանակագրության), բնակավայրերը (կառուցապատման առանձնահատկությունները, գյուղերի տների քանակը), ժողովրդագրական փոփոխությունները, մշակութային կոթողները։ Քննության են առնված 1700 հայկական հուշարձաններ։ Հաշվառվել եւ հետազոտվել են նաեւ քրդական եւ թուրքական «պատմական հուշարձանները», որոնք XIX–XX դդ. են եւ հիմնականում գերեզմանաքարեր են։ Եվ որքան էլ Ադրբեջանը պատմությունը կեղծում է եւ ոչնչացնում հայկական հուշարձանները, 100 օտար հուշարձանի դիմաց 1700 հայկականի գոյությունը փաստում է տարածքի հնուց հայապատկանությունը։ Սամվել Կարապետյանի անսահման նվիրման շնորհիվ մենք ունեցանք Հայ դատի համար չափազանց կարեւոր մի աշխատություն, որը վերջինը չէ, եւ եթե ֆինանսական դժվարություններ չլինեն, նա կհրատարակի նաեւ իր մյուս ուսումնասիրությունները։ Իսկ Հյուսիսային Արցախի (Ղազախի, Շամխորի, Թովուզի, Գետաբեկի եւ այլն) եւ Նախիջեւանի մի շարք շրջանների նրա ուսումնասիրությունները կներկայացվեն հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող կազմակերպության առաջիկա հատորներում։

Իհարկե, քննության առնված տարածքները չի կարելի վերջնականապես ուսումնասիրված համարել (մեծ քանակությամբ հուշարձաններ ոչնչացվել են), մանավանդ որ ուսումնասիրությունները կատարվել են հիմնականում այն ժամանակ, երբ տարածքն անմարդաբնակ էր եւ տեղացի ուղեկից չկար։

Նկարներով եւ քարտեզներով, տպագրական բարձր որակով գիրքը հրատարակել է հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող կազմակերպությունը՝ Տ. Մեսրոպ արք. Աշճյանի եւ բոստոնաբնակ տեր եւ տկն Մելիքյանների հովանավորությամբ։

Ա. Ա.

Հունական ֆիլմերի շաբաթ Երեւանում

Այսօր՝ «Համարագրվածները»

ՀՀ-ում Հունաստանի Հանրապետության դեսպանատան բարձր հովանավորությամբ եւ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության ու «Պարադիզ» ընկերության կազմակերպությամբ կիրակի օրը մայրաքաղաքի «Մոսկվա» կինոթատրոնում բացված հունական ֆիլմերի փառատոնի շրջանակներում այսօր, ժամը 18.00-ին կցուցադրվի «Համարագրվածները» վերնագրով 98 րոպե տեւողությամբ 1998-ին նկարահանված ֆիլմը, որի ռեժիսորն ու սցենարի հեղինակն է Տասոս Փսարասը։ Ֆիլմը պատմում է աննպատակ թափառող ու որոշակի ձգտումներից զուրկ մի երիտասարդի մասին, որը համակարգչային գիտության զարմանահրաշ հնարավորություններին ծանոթանալով ու դրանցով խիստ տարվելով, կարողանում է մի պահ գտնել ինքն իրեն։ Սակայն նա շուտով թողնում է այդ գործը եւ որոշ ժամանակ անց հանդիպում է մի գործարարի, որն Աթենքում սեփականատերն էր մի ամբողջ համակարգչային ցանցի։ Մի օր բոլորովին պատահաբար սպանում է այդ գործարարին։ Հաղթահարելով սկզբնական վախը, երիտասարդը վերծանում է համակարգչային կոդը, ստանում մահացածի տվյալները եւ շարունակում ապրել եւ գործել որպես սպանվածը։

Արեւմտյան երկրների համար սովորական դարձած փաստերի հիման վրա գրված այս ենթադրյալ պատմության հեղինակները փորձել են ցույց տալ, որ միօրինակությունը եւ օտարվածությունը միմյանցից ստեղծում են դիմազուրկ մի հասարակություն, որի անդամները դառնում են պարզապես համարագրվածներ։

Գլխավոր դերերում ընդգրկվել են Ֆոտիս Սպիրոսը, Կոստաս Արզօղլուն եւ Դիմիտրա Հաթուփին։

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ

Doctor Honoris Causa՝ բարիտոն Դավիթ Հովհաննիսյանին

Կլուժ-Նապոկայի «Գեորգե Դիմա» երաժշտական ակադեմիայի հանդիսասրահում պատվավոր դոկտորի կոչում է շնորհվել հայտնի բարիտոն, մաեստրո Դավիթ Հովհաննիսյանին, հաղորդում է Ռումինիայի հայոց միության «Նոր կյանք» ամսաթերթը։ Ակադեմիայի ռեկտոր Ալեքսանդրու Ֆարկաշը հուզիչ բառերով դրվատել է հայազգի երգչին, որ 41 տարվա ընթացքում սպասարկել է համաշխարհային երգարվեստին, եւ բարձր կատարողականությամբ փայլուն ելույթներ ունեցել ինչպես Ռումինիայի, այնպես էլ Եվրոպայի բազմաթիվ բեմերի վրա։

Այս արարողությամբ փակվել է «Ձայնային արվեստն իր բոլոր ձեւերի մեջ» գիտաժողովի յոթերորդ փուլը, որն այդ օրերին անցկացվել է այնտեղ։

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Երբ ինքդ գոլ չես խփում...

UEFA EURO 2000

Իսլանդիա-Հայաստան 2-0:

Ռեյկյավիկ, «Լաուգարդալսվյոլյուր» մարզադաշտ, հունիսի 5: 6000 հանդիսական: Իսլանդիա` Բիրկիր Քրիստինսոն, Աուգուն Հելգասոն (Կոլվիդսոն), Հրեյդարսոն, Յոնսոն, Պետուր Մարտեյնսոն, Քրիստինսեն, Գուննարսոն, Սվերիսոն, Սիգուրդսոն (Դանիելսոն), Գուդյոնսոն, Դադասոն (Հելգասոն): Հայաստան` Ռոման Բերեզովսկի, Երվանդ Սուքիասյան, Վարդան Խաչատրյան, Սարգիս Հովսեփյան, Արթուր Ոսկանյան (Կարեն Գրիգորյան), Հարություն Վարդանյան, Արթուր Պետրոսյան (Արամ Հայրապետյան), Հայկ Հարությունյան, Ալբերտ Սարգսյան, Արմեն Շահգելդյան, Կարապետ Միքայելյան: Մրցավարներ` Միկկո Վուորելա, Մարկկու Տիենսուու, Վիլլե Մանտերե (բոլորը Ֆինլանդիա): Գոլերը խփեցին Դադասոնը (31), Քրիստինսենը (47):

Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարում Իսլանդիայի ազգային հավաքականի հաջող ելույթները ամբողջ ազգի ուշադրության կենտրոնում են: Եվ Իսլանդիա-Հայաստան հանդիպումն էլ երկրի կյանքի կարեւոր իրադարձությունն էր:

Իսլանդիայի մարզական մամուլը լի էր գուշակություններով, որոնցում նշվում էր, որ իրենց ազգային թիմն անպայման պետք է ծգտի հաղթանակի: Այդ կարծիքը կիսում էր նաեւ Իսլանդիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Գուդյոն Թորդարսոնը, որը հայտարարեց, որ իր թիմը ծգտելու է ընտրական մրցաշարում առավելագույն արդյունքի հասնել:

Խաղի ընթացքն ապացուցեց, որ իսլանդացիներն իրոք մարտականորեն էին տրամադրված: Հենց խաղասկզբին Սվերիսոն-Դադասոն սուր գրոհը միչ էր մնում ավարտվեր Բերեզովսկու դարպասի գրավումով: Դրանից հետո դաշտի տերերն անդադար գրոհում էին, եւ հայ ֆուտբոլիստներին երկար ժամանակ պահանջվեց կաշկանդումից ազատվելու համար: Իսլանդացիները գրոհում էին մեծ ուժերով ճնշում գործադրելով Հայաստանի հավաքականի դարպասին: Սակայն նրանք մի պահ ուշադրությունից բաց թողեցին Ալբերտ Սարգսյանին, եւ վերջինս սրընթաց արագությամբ մտավ դաշտի տերերի տուգանային հրապարակը: Չնայած իր նպաստավոր դիրքին, նա գնդակը փոխանցեց դեպի աջ Արթուր Պետրոսյանին: Թե ինչպես Պետրոսյանը վրիպեց 4-5 մետրից, երբ ավելի հեշտ էր գոլ խփել, միայն Աստված գիտե:

Ինչպես հայտնի է, սպորտում գործում է մի չգրված օրենք` եթե ինքդ գոլ չես խփում` քեզ են խփում: Այո, հանդիպումը դրա դասական օրինակը դարձավ: Իսլանդացի մարզասերները դեռ քննարկում էին այս վտանգավոր պահը, երբ դաշտի տերերը սրընթաց գրոհ կազմակերպեցին, եւ Դադասոնը գեղեցիկ հարվածով բացեց հաշիվը: Գոլ խփելուց հետո էլ իսլանդացիները չէին դադարում գրոհել: Հարվածային դիրքի էին դուրս գալիս Սվերիսոնը, Գուդյոնսոնը, Դադասոնը: Հայաստանի ֆուտբոլիստները նորից հիմնականում պաշտպանվում էին եւ չնայած մի փոքր ակտիվացան, սակայն ապարդյուն:

Դեռ նոր էր սկսվել երկրորդ խաղակեսը, երբ Քրիստինսենը մոտ տարածությունից ուղղակի գնդակահարեց մրցակցի դարպասը` 2-0: Եվ հյուրերը, եւ դաշտի տերերը հասկացան, որ խաղի ելքն արդեն վճռված է: Իրոք, այդպես էլ եղավ, եւ նույն օրը Իսլանդիայում հերթական տոն դարձավ:

Իսլանդացի մարզական լրագրողներ Ադոլֆ Էրլինգսոնի եւ Ռաք Քրիստիի կարծիքով, Հայաստանի ֆուտբոլիստներին չհերիքեց կազմակերպված խաղը, իսկ առանց դրա ֆուտբոլում հաջողության չես հասնի:

Չորրորդ խումբ

Իսլանդիա-Հայաստան 2-0
Ֆրանսիա-Ռուսաստան 2-3
Ուկրաինա-Անդորրա 4-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ուկրաինա	6	4	2	0	12-3	14
2. Իսլանդիա	6	3	3	0	7-2	12
3. Ֆրանսիա	6	3	2	1	10-6	11
4. Ռուսաստան	6	3	0	3	16-10	9
5. Հայաստան	6	1	1	4	3-10	4
6. Անդորրա	6	0	0	6	2-19	0

Երբ առանձին խաղացողների մեղքով տուժում է ամբողջ թիմը

Իսլանդիա-Հայաստան (երիտասարդական հավաքականներ)` 2-0:

Նույն օրը Իսլանդիայի մեկ այլ` Հաֆնաֆյորդուր քաղաքում տեղի ունեցավ երկու երկրների երիտասարդական հավաքականների հանդիպումը:

Խաղասկիզբը խոստումնալից էր դաշտի տերերի համար, որոնք միանգամից նետվեցին առաջ` փորձելով սրել իրավիճակը: Մեկ անգամ չէ, որ վտանգավոր պահեր էին ստեղծվում մեր թիմի դարպասի մոտ: Բայց այդ առավելությունն այդպես էլ չէր վերածվում գոլի դարպասապահ Կարեն Բաբայանի եւ պաշտպանների անձնազոհ խաղի շնորհիվ: Մեր ֆուտբոլիստները ընդունեցին մրցակիցների առաջադրած տեմպը եւ սկսեցին սուր հակագրոհներ կազմակերպել: Եվ դժվար էր կռահել այս խաղի հաղթողին, եթե երկրորդ խաղակեսում Արա Հակոբյանը եւ Արթուր Մինասյանը, մոռանալով թիմի շահերի մասին, լրիվ անտեղի կրկնակի խախտումների համար չհեռացվեին խաղադաշտից: Ճիշտ է, գլխավոր մրցավար Թոմաշ Միկուլսկին չէր թաքցնում իր համակրանքը դաշտի տերերի հանդեպ, բայց ի՞նչ էր ստիպում մեկին հարված հասցնել ընկած մրցակցին, իսկ մյուսին, այն էլ զգուշացումներից հետո, ուղղակի ծաղրել մրցավարին: Մեր ֆուտբոլիստները, նույնիսկ մնալով 9 հոգով, արժանիորեն պաշտպանվում էին եւ գրոհում: Նրանք ամեն կերպ դիմադրում էին մրցակցին, եւ նրանց մեղքը չէր, որ 86-րդ րոպեին դաշտի տերերի ամենաակտիվ խաղացող Վիդարսոնը բացեց հաշիվը: 90-րդ րոպեին իսլանդացի Գուդնասոնը երկրորդ անգամ գրավեց մեր հավաքականի դարպասը: Դրամատիկ եւ ցավալի պարտություն: Թիմի գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանը իր տեղը չէր գտնում: Նա ինձ ասաց, որ հենց այն պահին, երբ մեր թիմի խաղը ստացվում էր, երկու անպատասխանատու խաղացողների մեղքով տուժեց ամբողջ թիմը: Իսկ Իսլանդիայի երիտասարդական հավաքականի մարզիչ Էդվարդսոնը նշեց, որ հիացած է հայ ֆուտբոլիստների արիությամբ: Մենք նույնպես հիացած էինք, բայց...

[illegible]

Ռեյկյավիկ-Երեւան

Պահ չորրորդ խմբի Ֆրանսիա-Ռուսաստան հանդիպումից

Երիտասարդական հավաքականներ

Իսլանդիա-Հայաստան 2-0
Ֆրանսիա-Ռուսաստան 2-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆրանսիա	5	4	0	1	12-3	12
2. Ուկրաինա	4	3	0	1	14-5	9
3. Ռուսաստան	5	3	0	2	6-5	9
4. Իսլանդիա	5	1	0	4	5-12	3
5. Հայաստան	5	1	0	4	4-16	3

Հերթական հանդիպումները կկայանան վաղը

Անցած հանգստյան օրերին անցկացվեց Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցումների հերթական տուրը:

Մի քանի խմբերում առաջատարներն ավելի ամրապնդեցին իրենց դիրքերը, մյուսներում պայքարն էլ ավելի սրվեց: Դա, իհարկե, առաջին հերթին վերաբերում է մեր չորրորդ խմբին, որտեղ առաջին երկու տեղերին այժմ չորս թիմեր են հավակնում:

Ավելացնենք, որ ընտրական մրցաշարերի հերթական տուրը կանցկացվի վաղը` հունիսի 9-ին: Այդ օրը չորրորդ խմբում կկայանան Հայաստան-Ուկրաինա, Ռուսաստան-Իսլանդիա եւ Անդորրա-Ֆրանսիա հանդիպումները:

Առաջին խումբ

Իտալիա-Ուելս 4-0
Դանիա-Բելառուս 1-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իտալիա	5	4	1	0	11-2	13
2. Շվեյցարիա	4	2	1	1	4-3	7
3. Ուելս	5	2	0	3	5-11	6
4. Դանիա	5	1	2	2	4-5	5
5. Բելառուս	5	0	2	3	3-6	2

Երկրորդ խումբ

Նորվեգիա-Վրաստան (30.05) 1-0
Վրաստան-Հունաստան 1-2
Լատվիա-Սլովենիա 1-2
Ալբանիա-Նորվեգիա 1-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նորվեգիա	7	5	1	1	14-8	16
2. Հունաստան	6	2	3	1	7-5	9
3. Սլովենիա	5	2	2	1	7-6	8
4. Լատվիա	6	2	2	2	5-4	8
5. Վրաստան	7	1	1	5	4-12	4
6. Ալբանիա	5	0	3	2	3-5	3

Երրորդ խումբ

Գերմանիա-Մոլդովա 6-1
Ֆինլանդիա-Թուրքիա 2-4

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Գերմանիա	5	4	0	1	14-3	12
2. Թուրքիա	5	4	0	1	11-5	12
3. Ֆինլանդիա	5	2	0	3	8-10	6
4. Հս. Իռլանդիա	5	1	2	2	3-8	5
5. Մոլդովա	6	0	2	4	6-16	2

Հինգերորդ խումբ

Անգլիա-Շվեդիա 0-0
Լեհաստան-Բուլղարիա 2-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեդիա	5	4	1	0	6-1	13
2. Լեհաստան	5	3	0	2	9-4	9
3. Անգլիա	5	2	2	1	7-3	8
4. Բուլղարիա	5	1	1	3	2-6	4
5. Լյուքսեմբուրգ	4	0	0	4	0-10	0

Վեցերորդ խումբ

Իսպանիա-Սան Մարինո 9-0
Իսրայել-Ավստրիա 5-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	5	4	0	1	28-4	12
2. Իսրայել	5	3	1	1	15-3	10
3. Ավստրիա	6	3	1	2	15-16	10
4. Կիպրոս	5	3	0	2	8-8	9
5. Սան Մարինո	7	0	0	7	1-36	0

Յոթերորդ խումբ

Ռումինիա-Հունգարիա 2-0
Պորտուգալիա-Սլովակիա 1-0
Ադրբեջան-Լիխտենշտեյն 4-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պորտուգալիա	6	5	0	1	19-2	15
2. Ռումինիա	6	4	2	0	12-1	14
3. Հունգարիա	6	2	2	2	11-6	8
4. Սլովակիա	6	2	2	2	7-4	8
5. Ադրբեջան	6	1	0	5	5-17	3
6. Լիխտենշտեյն	6	1	0	5	2-26	3

Ութերորդ խումբ

Մակեդոնիա-Խորվաթիա 1-1
Իռլանդիա-Հարավսլավիա չի կայ.

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մակեդոնիա	4	2	1	1	9-5	7
2. Խորվաթիա	4	2	1	1	8-6	7
3. Իռլանդիա	3	2	0	1	7-1	6
4. Հարավսլավիա	2	2	0	0	4-0	6
5. Մալթա	5	0	0	5	2-18	0

Իններորդ խումբ

Բոսնիա-Լիտվա 2-0
Էստոնիա-Չեխիա 0-2
Ֆարերյան կղզ.-Շոտլանդիա 1-1

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չեխիա	6	6	0	0	14-3	18
2. Շոտլանդիա	5	2	2	1	7-6	8
3. Էստոնիա	6	2	1	3	11-11	7
4. Բոսնիա	5	2	1	2	7-8	7
5. Լիտվա	6	1	2	3	5-8	5
6. Ֆարեր. կղզ.	6	0	2	4	2-10	2

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

2. Խոց. 3. Սոկա. 4. Գրամ. 5. «Նյու». 6. Անախ. 7. Բնոդ. 8. Միսիսիպի. 11. Ավստրիա. 13. Լինդա. 14. «Ալինա». 15. Հյուր. 16. «Միդա». 17. Բակոր. 18. Անդամ. 24. Ակնաս. 25. Դառնակ. 26. Կախան. 27. Սումիա. 29. Սան. 31. Իգր. 33. Արամանդ. 34. Երմակ. 35. Իշտար. 37. Արվակ. 38. Կոնիա. 39. Վորոնեժ. 41. Ոզնի. 43. Կլան. 47. Ալբան. 48. Ամրիա. 52. Սառա. 53. Թզուկ. 55. Եզր. 57. Ճեր.

Հորիզոնական

1. Միսար. 4. Գանա. 8. Սարգ. 9. Կանանցա. 10. Ուրֆա. 12. Տոլնա. 15. Հիդրա. 17. Բրածո. 19. Նոյս. 20. Դինա. 21. Շանսի. 22. Կապար. 23. Նարդ. 26. Կամո. 28. Իսահակ. 30. Ուեծիա. 32. Սոխ. 33. Անեծիա. 36. Իսակով. 40. Շորկ. 42. Նկար. 44. Արծաթ. 45. Վինետ. 46. Ամնա. 48. Սագա. 49. Ակար. 50. Իգնեն. 51. Կայծ. 54. Ոդոն. 56. Անաբիզ. 57. Շարժ. 58. Արիա. 59. Կատո.

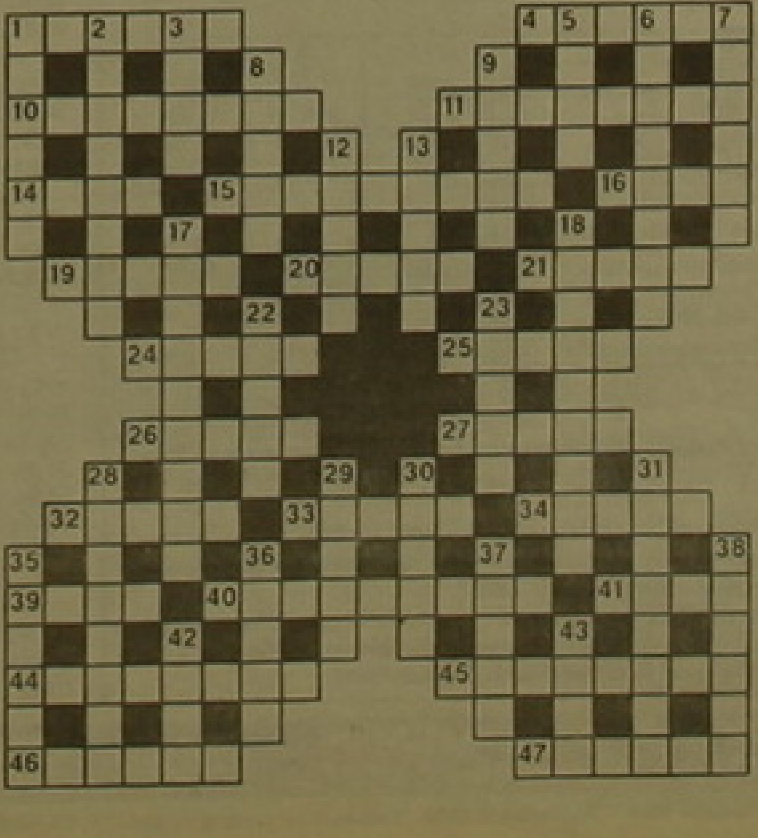

ԽԱՉԲԱՌ

Ուղղահայաց

1. Գետ Ռուսաստանում, Կամայի աջ վտակը: 2. Արաբական Միացյալ էմիրություններում անցկացված միջազգային խոշոր մրցման մասնակից, շեխի գավաթը նվաճած հայ գրոսմայստեր: 3. Գեղեցկության սրահ Երեւանում: 5. Կանացի անուն: 6. Ռուսաստանցի շախմատիստ: 7. Գոմաշը... 8. Արժեքավոր քարերի կշռաչափ: 9. Ֆրանսիացի կինոռեժիսոր: 12. Տաղաչափական հասկացություն, որը հայ պոեզիայում օգտագործել է Ե. Չարենցը: 13. Հոլիվուդում նկարահանված «Աննա Կարենինա» կինոնկարի գլխավոր հերոսուհին մարմնավորած դերասանուհին: 17. Լեռ Ղարաբաղի Քարվաճառի շրջանում: 18. Գետ Ղարաբաղի Քարվաճառի շրջանում: 22. Ոչագանովի կինոնկարներից: 23. Էլեկտրաունակության միավորը: 28. Անգլիացի գրող Ուիլյամ ... Մոեմ: 29. Ավստրիացի գրող: 30. Մետաղյան լարերի բաղադրյալ անունների առաջին բաղադրիչը հայրեն նշանակությամբ: 31. Գետ Արեւմտյան Հայաստանում, Եփրատ գետի ձախ վտակը: 35. Հասիկաֆորմային կերաբույս: 36. Զրահարս ... 37. Երկփանկ տաղաչափական միավոր բանաստեղծական ոտք: 38. Ռուսինի օպերան «Սեւիլյան ...»: 42. Հայերենի «Կր» ծրուղին ուսուցանող բարբառ: 43. Միրո Աստվածը հռոմեական դիցաբանում:

Հորիզոնական

1. Հայ սովետական բանաստեղծ, թարգմանիչ: 4. Հոգեւոր երգի տեսակ, որը կատարվում է եկեղեցիներում պաշտամունքային արարողությունների ժամանակ: 10. Նախանցյալ ԱՄՆ-ի հարավում: 11. Իսպանական ֆուտբոլային թիմ: 14. Սպալինի ծածկանուններից: 15. Իտալական «Լացիո» ֆուտբոլային թիմի դարպասապահը: 16. Դրամական միավոր: 19. Դախնաձան մարդու կերպար հայ գրականության մեջ: 20. Գետ Ֆրանսիայի հյուսիսում: 21. «Սեւ Ֆորսայթների մասին» վիպասքի գլխավոր հերոսուհին: 24. Վայրի խոզ: 25. Ռոտոդական շան տեսակ: 26. Խորանարդային միավորով չափվող մեծություն: 27. C վիտամինով հարուստ վայրի պտուղ: 32. Հեռուստախաղեր: 33. Օխաքունի մանկիկ: 34. Կարբոնիլախումբ պարունակող օրգանական միացություն: 39. Այխենվալդի «Բարի ինձ կարմիր գլխարկով» վիպակի հերոսուհին: 40. Սարգսեան: 41. Իսպանացի պալատական նկարիչ: 44. Աշնանային կենսաթիմիկոս, ակադեմիկոս: 45. Առողջարանային ավան Ղարաբաղի Քարվաճառի շրջանում նադրբեջանցիների հայերեն թարգմանությամբ: 46. Կենտրոնական նյարդային համակարգի գործունեության հանքանյութի դաշտում: 47. Փոկիչ, մախա.

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» հունիսի 12-ի համարում:
Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը Ձե՛րն է:

digitised by A.R.A.R.@

Լավագույն երգերի համար ամենամյա մրցույթ

Նպատակ ունենալով խրախուսելու ստեղծագործողներին, նոր հայկական ժամանակակից երգերի ստեղծման եւ ժողովրդական երգերի նորովի մշակման ու մեկնաբանման գործում ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունը, «Մշակույթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամը», Համիկ եւ Վահագն Հովնանյանների հիմնադրամի հովանավորությամբ, հայտարարում են ամենամյա լավագույն երգի համահայկական «Մայաք-Նովա» մրցանակաբաշխություն:

Մրցանակները կշնորհվեն նոր գրված լավագույն երգերին՝ հետեւյալ ժանրերում

1. Ազգային-հայրենասիրական
2. Քնարական
3. Մանկական
4. Ժողովրդական երգի լավագույն մշակում (ժանրի ընտրությունը ազատ է):

Ազգային-հայրենասիրական, քնարական, մանկական ժանրերից յուրաքանչյուրի համար կշնորհվեն հետեւյալ մրցանակները՝

1. Լավագույն երգ-պարգեւատրվում են կոմպոզիտորը 5000 ԱՄՆ դոլար եւ խոսքերի հեղինակը՝ 2000 ԱՄՆ դոլար:
2. Լավագույն կատարում՝ 2000 ԱՄՆ դոլար:
3. Խրախուսական մրցանակներ:

Ժողովրդական երգի լավագույն մշակման համար կշնորհվեն հետեւյալ մրցանակները՝

1. Ժողովրդական երգի լավագույն մշակում՝ 2000 ԱՄՆ դոլար
2. Լավագույն կատարում՝ 2000 ԱՄՆ դոլար:

Հայտերն ընդունվում են ս.թ. մայիսի 15-ից մինչեւ 2000 թ. փետրվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածում:

Մեր հասցեն՝ 375001, ք. Երեւան, Թումանյան 5, «Մշակույթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամ», «Մայաք-Նովա» մրցանակաբաշխության կազմկոմիտեին:

Մանրամասնությունների համար զանգահարել

Հեռ/ֆաքս. 56-21-31

E-mail: NLA@ARM.R.AM

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժին

Դասախոսությունների շարք ծրագիր

ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության ժամանակավոր հավատարմատար

ՄՈՀԱՄՄԱԴ ՖԱՐՀԱԴ ՔՈԼԵՅՆԻՆ

ներկայացնում է

«Քաղաքակրթությունների երկխոսություն»

Հինգշաբթի, հունիսի 10-ին, ժամը 18:00-ին

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում

Դասախոսությունը կընթանա պարսկերենով՝ միաժամանակյա հայերեն եւ անգլերեն թարգմանությամբ

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

«ԵՐԱԶ» ԲԲԸ-Ի ԱՐՏԱՀԵՐԹ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Տեղի կունենա երկուշաբթի, հունիսի 14-ին, ժամը 14-ին, «Երազի» ակումբում:

Օ ր ա կ ա ր գ

1. 31/05/99-ին կայացած տարեկան ընդհանուր ժողովի արձանագրության ընթերցում, վավերացում եւ օրինականության կարակցությամբ քվեարկություն:
2. Հարկ եղած դեպքում նոր խորհրդի ընտրություն
3. Կանոնադրության փոփոխություն
4. Այլ առաջարկներ

«ԵՐԱԶ» ԲԲԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

YEREVAN BRANDY COMPANY

Job Opening!

Payroll officer

Responsibilities:

- Salary calculation & distribution

Requirements:

- Appropriate experience
- Appropriate education (accounting)
- Mobility & Dynamism
- Excellent command of English
- Computer literacy
- Able to work in a team

To be submitted:

- Application Form (to be taken at Human Resources Department of the Company),
- CV & 2 references.

Timeframe: 07/06/99 to 17/06/99
Contact person: Magda Movsisyan
Address: Yerevan 375082, Isakov 2 Ave.
Tel: 54 00 00, 52 44 56

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ Է

Նոր վերանայված սակագներ հիմնական եւ բջջային հեռախոսակապի համար

Հիմնական հեռախոսակապի նոր միջանկյալ սակագներ*

I. Բնակչություն

Հ/հ	Ծառայությունների տեսակը	Սակագին	ԱԱՀ	Ընդամենը
1	Հիմնական հեռախոսի բաժանորդային վարձ			
ա	Միջազգային եւ միջքաղաքային ավտոմատ ելքով հեռախոս	750	150	900
բ	Առանց միջազգային եւ միջքաղաքային ավտոմատ ելքով հեռախոս (գյուղական)**	150	30	180
2	Զուգակցված հեռախոսի բաժանորդային վարձ			
ա	Միջազգային եւ միջքաղաքային ավտոմատ ելքով հեռախոս	600	120	720
բ	Առանց միջազգային եւ միջքաղաքային ավտոմատ ելքով հեռախոս (գյուղական)**	125	25	150
3	Լրացուցիչ վճար հեռախոսակայանի տարածքից դուրս հեռախոսահամարի համար (միացնող գծով)***	2000	400	2400

II. Կազմակերպություններ

Հ/հ	Ծառայությունների տեսակը	Սակագին	ԱԱՀ	Ընդամենը
1	Գործարար բաժանորդի հեռախոսի բաժանորդային վարձ	2700	540	3240
2	Կառավարական բաժանորդի հեռախոսի բաժանորդային վարձ	1725	345	2070
3	Լրացուցիչ վճար հեռախոսակայանի տարածքից դուրս հեռախոսահամարի համար (միացնող գծով)***	2000	400	2400

III. Միանվագ վճարումներ

1	Հեռախոսագծի վերականգնում նախկին պայմանագրի խզումը	5000 -	1000	6000

Ծանոթագրություն

* *Սակագներն ուժի մեջ են մտնում 01.07.1999 թ.*
** *Այս սակագները կիրառման մեջ են համարվում 01.01.1999 թ.*
*** *Միայն նույն քաղաքի սահմաններում*

Շարժական բջջային կապի ծառայությունների նոր միջանկյալ սակագներ*

Միանվագ ծառայություններ

		Սակագին (ԱՄՆ դոլար)	ԱԱՀ (ԱՄՆ դոլար)	Ընդամենը (ԱՄՆ դոլար)
1	Բջջային հեռախոսասարքի միացում, ներառյալ հետեւյալ լրացուցիչ ծառայությունները	100	20	120
	միջազգային ելք, զանգահարողների հեռախոսահամարների ներկայացման ակտիվացում CLIP, CLIR, կանչի վերահասցեավորման ծառայությունների ակտիվացում, բազմաբաժանորդային կապի ակտիվացումը Callhold, Callwait եւ Conference, զուգակցված հեռախոսահամարի տրամադրում, կանչերի արգելակման ծառայությունների ակտիվացում			
2	Լրացուցիչ ծառայության ակտիվացում, որն արգելափակվել էր բաժանորդի խնդրանքով	10	2	12
3	Լրացուցիչ ծառայության ապաակտիվացում բաժանորդագրման ժամանակ		Անվճար	
4	Լրացուցիչ ծառայության ապաակտիվացում բաժանորդագրումից հետո	5	1	6
5	PIN բլոկի վերամիացում		Անվճար	
6	Ոչ պիտանի SIM քարտի փոխանակում	25	5	30
7	Ցանկալի համարի տրամադրում	50	10	60
8	Շարժական կապի հաշվի փոխանցում	50	10	60
9	Հեռախոսահամարի համարափոխում	50	10	60

Ամսական ծառայություններ

		Սակագին (ԱՄՆ դոլար)	ԱԱՀ (ԱՄՆ դոլար)	Ընդամենը (ԱՄՆ դոլար)
10	Բաժանորդային վարձ	30	6	36
11	Ամսական վարձավճար լրացուցիչ ծառայությունների համար		Անվճար	
12	Ամսական վարձավճար ֆաքսի/մոդեմի համար**	10	2	12

Րոպեավարձ

		Սակագին (ԱՄՆ դոլար)	ԱԱՀ (ԱՄՆ դոլար)	Ընդամենը (ԱՄՆ դոլար)
13	Բջջայինից բջջային	0.18	0.036	0.216
14	Բջջայինից հիմնական	0.18	0.036	0.216
15	Հիմնականից բջջային	0.18	0.036	0.216
16	Միջազգային հավելյալ վճար	0.15	0.03	0.18
17	Տվյալներ (ֆաքս մինչեւ 9600 բթ/վ)	0.18	0.036	0.216
18	ԿՀԾ (Կարճ հաղորդագրության ծառայություն) մեկ հաղորդագրության համար	0.10	0.02	0.12
19	Voice Mail		Անվճար	
20	Ելք դեպի Voice Mail (Հաղորդագրության փոխանցում/ընդունում)	0.18	0.036	0.216

* *Սակագներն ուժի մեջ են մտնում 01.07.1999 թ.*
** *Լրացում 10-րդ կետին*

Ծանոթագրություն (շարժական հեռահաղորդակցության ծառայություններ).

1. *Տեղադրման վարձը ներառում է բոլոր լրացուցիչ ծառայությունները տեղադրման պահին:*
2. *150 ԱՄՆ դոլարի կանխավճարը վճարվում է բջջային հեռախոսասարքի միացման պահին եւ կվերադարձվի բաժանորդին, երբ պայմանագրային ժամկետի լրացման ժամանակ բաժանորդը պարտք չունի:*
3. *Բոլոր վճարումները կատարվում են ազգային դրամով-հիմք ընդունելով նախորդ ամսվա վերջին օրվա դրությամբ ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված հաշվարկային փոխարժեքով:*

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

8 հունիսի

ՀՏ

9.00 Հայլուր
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.15 Արտակարգ ալիք
11.25 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
11.45 3-րդ ալիք
12.30 Հիթ շքերթ
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին («Միր»)
17.00 Հայլուր
17.20 Արեգ
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Բանուգործ
19.10 Հեռուստալոտո
20.00 Ով ով է
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.30 1 լուր
21.40 20 վայրկյան
21.45 Այսօր
22.10 Գ/ֆ «Տարանտելլա»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Ուշ երեկոյան
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

Ա1+

09.00 Տոմար
11.00 Գ/ֆ «Խաբեություններ» (2-րդ մաս)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 Քաղաք մշակույթ
20.30 Աստարեգ
21.15 Հրապարակ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գ/ֆ «Մեռնելը հեշտ է»
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Խուժան ալիք
00.30 Ի դեպ
00.55 Գիշերային կինոսրահ. գ/ֆ «Ես դեռ գիտեմ, թե ինչ եմ արել անցյալ ամռանը»
02.30 Սուրհանդակ

Արմենիա

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Չնեմարդ Հարրին»
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Հանուն սիրո»
19.00 Նորություններ
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Թեմա
20.45 Սերիալ «Ռուսական տանգոն»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.45 Գ/ֆ «Գործ N 306» (դերերում Բ. Բիտյուկով, Մ. Բերնես, Վ. Տոկարսկայա, 1956 թ.)
00.10 Մարկ Բերնես. «Երբ տարի ես քեզ տեսել եմ երազում»
00.40 Թերեւս
01.00 Սերիալ «Բազզ 3»

РТР

8.00-10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
8.35 Ճանապարհ առանց վտանգի
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 Աղջամներ փոսով
11.10 Սերիալ «Միլեդի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.30 Լուրեր
12.35 Սերիալ երեխաների համար «Փոքրիկ բախտաբաշխիկը»
13.30 Իմ ընտանիքը
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նրանց վորները»
17.15 Եղաժշտություն, երաժշտություն...
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 Մուլտֆիլմ «Մարդը շրջանակի մեջ»
19.10 «Նիվեա. գեղեցկության գաղտնիքները»
19.15 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
19.20 Սերիալ «Բոռը»
20.30 Սերիալ «Այո, պարոն նախարար»
21.40 Մանրամասներ
21.55 «Անշլագը» ներկայացնում է
22.30 Կինոյի ժամ. Վյաչեսլավ Շալեւիչը, Օլգա Կաբոն, Լյուդմիլա Չուրսինան «Ոչ երիտասարդ մարդու սերը» ֆիլմում
00.00 Ուրմաս Օտտը... հետ
01.00 «Կինոտավր» փառատոնի օրագիրը
01.15 Հերթապահ բաժանմունք

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՆՎՃԱՐ Հայաստանի առեւտուրը ներկայացնող «ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ՄԵԾԱԾԱԽ ԵՎ ՄԱՆՐԱԾԱԽ» տեղեկագիրը ձեռնարկություններին տրամադրվում է անվճար: Զանգահարել 581351, 569393 «ՍՓՅՈՒՌ»

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1064 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 7. 06. 1999 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@